

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNA UPRAVA CIVILNE ZAŠTITE

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ФЕДЕРАЛНА УПРАВА ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERAL ADMINISTRATION OF CIVIL PROTECTION

NASTAVNI PLANOVI I PROGRAMI

**OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA STRUKTURA
SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD PRIRODNIH
I DRUGIH NESREĆA I NAČIN ORGANIZOVANJA I REALIZACIJE TIH
PLANOVA I PROGRAMA
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

za period od 2025. - 2026. godine

Juni 2025. godine

---

adresa: Vitomira Lukića 10, 71000 Sarajevo
tel: +387 33 779 459, fax: +387 33 779 499
web: www.fucz.gov.ba
e-mail: fucz@fucz.gov.ba

Na osnovu člana 164. stav 5. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih nepogoda i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH”, br. 39/03, 22/06 i 43/10) privremeno postavljeni direktor Federalne uprave civilne zaštite donosi

NASTAVNE PLANOVE I PROGRAME

OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA STRUKTURA SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA I NAČIN ORGANIZOVANJA I REALIZACIJE TIH PLANOVA I PROGRAMA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

ZA PERIOD OD 2025. – 2026. GODINE

I - OSNOVNE ODREDBE

1. Utvrđuju se nastavni planovi i programi obučavanja i osposobljavanja struktura sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća koje su formirane na području Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija BiH), za potrebe Federacije BiH, kantona, općina/gradova, pravnih lica¹ i mjesnih zajednica, kao i način organizovanja i realizacije tih planova i programa.

2. Ove nastavne planove i programe provode tijela/organi uprave civilne zaštite Federacije BiH, kantona, općina i gradova, pravnih lica i mjesnih zajednica koji imaju obavezu organizovanja i izvođenja te obuke, na način predviđen i opisan u poglavlju V, ovih planova i programa.

3. Koordinaciju, usmjeravanje i nadzor nad organiziranjem i provođenjem obuke po ovim nastavnim planovima i programima obavlja Federalna uprava civilne zaštite - Centar za obuku struktura zaštite i spašavanja (u daljnjem tekstu: Centar za obuku).

II - NAMJENA I CILJ OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA

4. U skladu s odredbama člana 164. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH”, br. 39/03, 22/06 i 43/10 - u daljnjem tekstu: Zakon o zaštiti i spašavanju), obučavanje i osposobljavanje struktura sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, pored materijalnog opremanja, predstavlja prvi i osnovni uslov za efikasno, stručno i kvalitetno izvršavanje svih poslova iz oblasti zaštite i spašavanja na području Federacije BiH.

5. Obučavanje i osposobljavanje predstavlja aktivnost kojom pripadnici struktura sistema zaštite i spašavanja stiču konkretna i posebna stručna znanja i vještine za obavljanje poslova iz oblasti zaštite i spašavanja. Ostvarivanje cilja postiže se kroz usmene obrade tema i kroz praktične vježbe, na način predviđen ovim nastavnim planovima i programima.

---

¹ Pravna lica: privredni subjekti i dr. iz oblasti obrazovanja, zdravstva, uslužnih djelatnosti, kulture i sl.

III - STRUKTURE SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA KOJE PODLIJEŽU OBUČAVANJU I OSPOSOBLJAVANJU

6. U skladu s odredbom člana 164. Zakona o zaštiti i spašavanju, obučavanju i osposobljavanju po ovim nastavnim planovima i programima podliježu sljedeće strukture sistema zaštite i spašavanja:

- 6.1. Štabovi i pripadnici štabova civilne zaštite Federacije BiH, kantona, općina i gradova, kao i pravnih lica i mjesnih zajednica u kojima su osnovani ti štabovi;
- 6.2. Povjerenici civilne zaštite iz državnih organa, pravnih lica i mjesnih zajednica;
- 6.3. Pripadnici službi zaštite i spašavanja koje formiraju Federacija BiH, kantoni, općine i gradovi;
- 6.4. Komandanti/starješine i pripadnici jedinica civilne zaštite opće i specijalizirane namjene koje formiraju Federacija BiH, kantoni, općine i gradovi, pravna lica i mjesne zajednice;
- 6.5. Stanovništvo (građani), za ličnu i uzajamnu zaštitu;
- 6.6. Državni službenici i namještenici tijela državne službe Federacije BiH, kantona, općina i gradova, kao i zaposleni u pravnim licima i drugim institucijama.

IV - NASTAVNI PLANOW I PROGRAMI OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA STRUKTURA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

7. Nastavni planovi obučavanja i osposobljavanja struktura sistema zaštite i spašavanja sadrže:

- a. naziv tematske cjeline,
- b. broj nastavnih časova i
- c. način realizacije tematske cjeline,

a programi obučavanja i osposobljavanja obuhvaćaju, kratak sadržaj svake teme, pojedinačno.

SADRŽAJ

NAZIV POGLAVLJA		Str.
I	Osnovne odredbe.....	2
II	Namjena i cilj obučavanja i osposobljavanja.....	2
III	Strukture sistema zaštite i spašavanja koje podliježu obučavanju i osposobljavanju.....	3
IV	Nastavni planovi i programi obučavanja i osposobljavanja struktura zaštite i spašavanja.....	3
	Operativne strukture zaštite i spašavanja.....	5
	1. Štabovi civilne zaštite.....	6
	- <i>Federalni štab civilne zaštite.....</i>	9
	- <i>Kantonalni štab civilne zaštite.....</i>	9
	- <i>Općinski/gradski štab civilne zaštite.....</i>	9
	- <i>Štab civilne zaštite pravne osobe i mjesne zajednice.....</i>	12
	2. Povjerenici civilne zaštite.....	15
	- <i>Povjerenici civilne zaštite državnih organa.....</i>	17
	- <i>Povjerenici civilne zaštite pravnih osoba.....</i>	17
	- <i>Povjerenici civilne zaštite mjesnih zajednica.....</i>	17
	3. Službe zaštite i spašavanja.....	19
	- <i>Federalne službe zaštite i spašavanja.....</i>	21
	4. Jedinice civilne zaštite.....	31
	- <i>Jedinice civilne zaštite opće namjene.....</i>	33
	- <i>Specijalizirane jedinice civilne zaštite ².....</i>	34
	5. Građani.....	36
	- <i>Lična i uzajamna zaštita građana.....</i>	38
	- <i>Postupci građana u različitim situacijama.....</i>	38
	- <i>Dobrovoljci – volonteri.....</i>	40
	6. Završna rasprava – analiza.....	41
	7. Stimulativne mjere.....	41
V	Način realizacije Nastavnih planova i programa.....	42
VI	Prijelazne i završne odredbe.....	45

² Uredba o organizovanju federalnih specijaliziranih jedinica civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH”, br. 77/18 i 33/21).

OPERATIVNE STRUKTURE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

7.1. OBUČAVANJE I OSPOSOBLJAVANJE ŠTABOVA CIVILNE ZAŠTITE

• ORGANIZATOR I NOSILAC OSPOSOBLJAVANJA

- **Federalna uprava civilne zaštite:**
  - Centar za obuku struktura zaštite i spašavanja - Odsjek za obuku struktura zaštite i spašavanja,
  - Instruktori - predavači federalnog, kantonalnog i općinskog nivoa.
- **Kantonalna uprava civilne zaštite;**
- **Općinska/gradska/ služba civilne zaštite.**

• CILJNE GRUPE:

- Štabovi civilne zaštite Federacije BiH, kantona, općina i gradova

• PODRUČJE RADA:

Zaštita i spašavanje (civilna zaštita) ljudi i materijalnih dobara

• OSPOSOBLJAVANJE ZA PROVEDBU ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA

- Obučavanje i osposobljavanje štabova civilne zaštite, izvodi se prema izrađenim Nastavnim planovima i programima koje je verificirao (odobrio i potpisao) rukovodilac Federalne uprave civilne zaštite;
- Nakon završene obuke i osposobljavanja, bit će uručena pojedinačna uvjerenja o završenom programu obučavanja i osposobljavanja;
- Na osnovu pozitivnih iskustava i dobre prakse dosad provedenih oblika obučavanja i osposobljavanja, Centar za obuku priprema zajedničke Nastavne planove i programe osposobljavanja za sve operativne strukture i stanovništvo zasnovano na pedagoškim i obrazovnim principima rada, primjenjivim za ciljne grupe polaznika obučavanja i osposobljavanja.

• MJESTO I USLOVI RADA

- Za ostvarivanje ovakvog nastavnog plana treba biti obezbijedena klasična učionica opremljena računarom, projektorom i tablom. Učionica je kapaciteta 1+30 sjedećih mjesta;
- Osposobljavanje štaba civilne zaštite, kantona i jedinica lokalne samouprave mogu provoditi i ustanove koje ispunjavaju tehničke i kadrovske uslove propisane zakonom i drugim propisima, te koje imaju ovlaštenje Federalne uprave civilne zaštite.

• CILJ I ZADACI OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA

a. Cilj programa

- Obučiti i osposobiti sve polaznike programa za njihovo uspješno učestvovanje u radu, kako štaba (operativno-stručnih) tijela, tako i pojedinaca koji upravljaju aktivnostima prevencije, pripremanja i upotrebi svih ljudskih i materijalnih resursa, u uslovima nastanka prirodne ili druge nesreće na svim nivoima organizovanja zaštite i spašavanja.

b. Programski zadaci

- Upoznati polaznike sa zakonskim i normativnom legislativom u oblasti zaštite i spašavanja;
- Upoznati ih s obavezama i zadacima odgovornih pravnih i fizičkih lica u zaštiti i spašavanju;
- Upoznati polaznike s principima rukovođenja i komandovanja u akcijama zaštite i spašavanja;

- Razviti kod polaznika vještine rukovođenja, komandovanja, izražavanja, povezivanja, komuniciranja, te drugih vještina bitnih u operativnom, taktičkom ili strateškom djelovanju;
- Naučiti polaznike kako pripremiti izvještaj za javnost;
- Kroz vježbu naučiti polaznike koji su njihovi zadaci u konkretnim slučajevima.

• **METODE RADA I OBLICI RADA**

- Metode: usmeno izlaganje, razgovor i diskusija, metoda praktičnih radova, metoda demonstracije, vježbanje;
- Oblici: frontalni, interaktivni, grupni, rad u parovima i dr.

• **OČEKIVANE STRUČNE SPOSOBNOSTI - KOMPETENCIJE**

- Od polaznika se očekuje poznavanje uloge i zadataka u sprječavanju nastajanja prirodnih ili drugih nesreća, na području odgovornosti;
- Praćenje i koordinacija rada operativnih snaga civilne zaštite i zaštite i spašavanja, na području odgovornosti;
- Upravljanje složenijim događajima, na području odgovornosti;
- Pripremanje i provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja;
- Izrada analiza, planova, procjena stanja;
- Sticanje vještina upravljanja, rukovođenja i komandovanja;
- Distribuiranje odgovarajućih uputstava o postupcima i načinima spašavanja u prirodnim nepogodama i drugim nesrećama, na području odgovornosti;
- Osiguravanje i koordinacija rada na intervenciji pri prenošenju odluka i komandi.

• **OPIS FAZA ODVIJANJA ZADATAKA**

Obaveze (zadaci) civilne zaštite (zaštite i spašavanja) odvijaju se koordinirano i u kontinuitetu, odnosno, po fazama:

- *Faza preventivnog djelovanja:* u ovoj se fazi pripremaju i rade poslovi zaštite, a što podrazumijeva dobro poznavanje i primjenu zakonske regulative koja je u vezi sa zaštitom i spašavanjem;
- *Faza operativnog djelovanja:* podrazumijeva, ugovnom aktivnosti spašavanja kojima prethode samo kratke, brzinske pripreme: za evakuaciju stanovništva u slučaju prirodne ili druge nesreće na području odgovornosti, ili operativno stručno vođenje i komandovanje u akcijama zaštite i spašavanja;
- *Obučavanje i osposobljavanje:* ove aktivnosti nikad ne prestaju, se jer ne zna kada i odakle se može biti ugrožen. Stoga je obavezno praćenje stručne literature, ali i novih propisa u oblasti zaštite i spašavanja;
- *Komunikacija:* najznačajnija saradnja se očekuje sa stručnim saradnicima (vertikalno i horizontalno) u obe navedene faze: tokom preventivnih i operativnih aktivnosti;
- *Očuvanje zdravlja ljudi i životne sredine:* obuhvaća strogo pridržavanje standardiziranih operativnih postupaka (SOP), kako se ne bi dovelo u opasnost niti sebe niti svoje saradnike: stalno primjenjujući zaštitna sredstva i opremu što zavisi o vrsti aktivnosti i uz dosljednu primjenu radnog zakonodavstva i propisa kojima je regulisana zaštita na radu.

• **MATERIJALNO-TEHNIČKI USLOVI ZA IZVOĐENJE PROGRAMA**

- Centar za obuku raspolaže klasičnim učioničkim prostorom – raspored sjedenja i postavljanje po namjeni i potrebi nastave:
  - frontalna,
  - interaktivna,
  - po grupama,
  - po parovima i sl.;

- Oprema u učionici: inventar, stolovi i klupe (30 + 1 mjesto), opremljena je za audio i video projekciju i praćenje nastave (PC + LCD projektor, unutrašnja konferencijska veza...);
- Oprema za simultano prevođenje.

**7.1.1. PLANOV I PROGRAMI OBUČAVANJA I
OSPOSOBLJAVANJA ŠTABOVA CIVILNE ZAŠTITE
FEDERACIJE BiH, KANTONA, OPĆINA I GRADOVA**

a) Tematski plan za obuku

R/br	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način realizacije	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine	1	1	
2.	Obaveze i zadaci odgovornih subjekata zaštite i spašavanja u Federaciji BiH, kantonima i jedinicama lokalne samouprave	1	1	
3.	Formiranje štaba civilne zaštite i uloga u prevenciji: - Popuna štaba civilne zaštite i način njihovog rada u fazi preventivne zaštite; - Proglašenje stanja prirodne ili druge nesreće i proglašenje prestanka toga stanja;	1	1	
4.	Ovlaštenja štaba civilne zaštite i način rada	1	1	
5.	Akti koje donose štabovi civilne zaštite iz svojih ovlaštenja	1		1
6.	Praktičan rad štaba civilne zaštite – štabno upravljanje akcijama zaštite i spašavanja	3	2	1
7.	Štabovi civilne zaštite u funkciji rukovođenja akcijama zaštite i spašavanju ljudi i materijalnih dobara	2		2
8.	Uloga i zadaci operativnih centara civilne zaštite u funkciji pružanja podrške u radu štaba civilne zaštite	2	1	1
9.	Panika, strah i nemoć u prirodnoj nepogodi ili nesreći	1	1	
10.	Naučene lekcije	2		2
11.	Odnosi s javnošću	2	1	1
12.	Vježba	3/6		3/6
13.	ZAVRŠNA RASPRAVA – ANALIZA	1	1	
U K U P N O		21/24	10	11/14

UBS – ukupan broj sati/časova; **T** – teorijska nastava; **PN** – praktična nastava;

b) Program obučavanja i osposobljavanja štabova

TEMA - 1 : SISTEM ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

1.1. Organizaciona i operativna struktura civilne zaštite (zaštite i spašavanja)

- 1.1.1. *Parlament Federacije BiH*
- 1.1.2. *Vlada Federacije BiH,*
- 1.1.3. *Federalna ministarstva i druga tijela federalne uprave.*

1.2. Federalna uprava civilne zaštite

- 1.2.1. *Sektor za planiranje, mjere zaštite i spašavanja i vatrogastvo,*
- 1.2.2. *Federalni centar za obuku struktura zaštite i spašavanja i tehničke poslove,*
- 1.2.3. *Sektor za računovodstveno-financijske poslove, javne nabave i skladištenja,*
- 1.2.4. *Sektor za pravne i opće poslove,*
- 1.2.5. *Inspektorat civilne zaštite,*
- 1.2.6. *Sektor za organizaciju deminiranja i uništavanja NUS-a,*
- 1.2.7. *Federalni, operativni centar civilne zaštite,*
- 1.2.8. *Samostalni izvršioци interne kontrole,*
- 1.2.9. *Federalni štab civilne zaštite*

1.3. Kantonalna uprava civilne zaštite

- 1.3.1. *Strukture civilne zaštite*
- 1.3.2. *Strukture vatrogastva,*
- 1.3.3. *Inspektorat civilne zaštite*
- 1.3.4. *Kantonalni, operativni centar civilne zaštite*
- 1.3.5. *Kantonalni štab civilne zaštite.*

1.4. Općinska/Gradska služba civilne zaštite

- 1.4.1. *Struktura civilne zaštite,*
- 1.4.2. *Struktura vatrogastva,*
- 1.4.3. *Općinski/gradski, operativni centar civilne zaštite,*
- 1.4.4. *Općinski/gradski štab civilne zaštite.*

TEMA – 2 : OBAVEZE I ZADACI ODGOVORNIH SUBJEKATA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA U KANTONIMA I JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE

- 2.1. Zakonski i normativni akti o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara:
  - 2.1.1. *Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća,*
  - 2.1.2. *Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu,*
- 2.2. *Sistem zaštite i spašavanja na nivou kantona i općina/gradova;*
- 2.3. *Koji organi vlasti i na čiji prijedlog donose odluku o proglašenju stanja prirodne ili druge nesreće na području koje je pogođeno nesrećom, te donošenje odluke o prestanku stanja prirodne ili druge nesreće.*

TEMA – 3 : FORMIRANJE ŠTABA CIVILNE ZAŠTITE I ULOGA U PREVENCIJI

- 3.1. *Način organizovanja, formiranja i popune štaba civilne zaštite u skladu s propisima iz oblasti zaštite i spašavanja;*
- 3.2. *Način rada štaba civilne zaštite:*
  - *u fazi preventivne zaštite,*
  - *u operativnoj fazi.*

- 3.3. Način provođenja naredbi štaba civilne zaštite;
- 3.4. Izvještavanje i kontrola izvršenih zadataka;
- 3.5. Obavljanje stručnih i administrativnih poslova za potrebe štaba civilne zaštite.

TEMA – 4 : OVLAŠTENJA ŠTABA CIVILNE ZAŠTITE I NAČIN RADA

- 4.1. Definicije pojmova: upravljanje, rukovođenje, komandovanje;
- 4.2. Načela rukovođenja i komandovanja;
- 4.3. Štabni oblik rada, nedostaci i prednosti;
- 4.4. Provođenje vlastitih priprema za uspješno vršenje operativne funkcije iz svoje nadležnosti (pripreme, obuka i osposobljavanje),
- 4.5. Rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja (operativna funkcija).

TEMA – 5 : AKTI KOJE DONOSE ŠTABOVI CIVILNE ZAŠTITE IZ SVOJIH OVLAŠTENJA

- 5.1. Mišljenje,
- 5.2. Zaključak,
- 5.3. Odluka,
- 5.4. Naredba.

TEMA – 6 : PRAKTIČAN RAD ŠTABA CIVILNE ZAŠTITE – /štabno upravljanje akcijama zaštite i spašavanja/

- 6.1. Upoznavanje sa scenarijom i procjena trenutne situacije;
- 6.2. Planiranje i faze planiranja;
- 6.3. Izrada plana rada svakog člana štaba na donošenju prijedloga odluke iz svog ovlaštenja prema supoziciji;
- 6.3.1. Prva radionica: Praktičan rad u procesu donošenja odluke,
- 6.3.2. Druga radionica: Prezentacija procjena situacije i prijedloga odluka članova štaba po mjerama zaštite i spašavanja,
- 6.4. Izdavanje naredbi komandanta štaba po predloženim odlukama.

TEMA – 7 : ŠTABOVI CIVILNE ZAŠTITE U FUNKCIJI RUKOVOĐENJA AKCIJAMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA

- 7.1. Rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja i ovlaštenja u rukovođenju;
- 7.2. Aktiviranje štaba civilne zaštite;
- 7.3. Operativno djelovanje u rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja.

TEMA – 8 : ULOGA I ZADACI OPERATIVNIH CENTARA CIVILNE ZAŠTITE U PRUŽANJU PODRŠKE U RADU ŠTABA

- 8.1. Mjesto, uloga i zadaci operativnih centara u sistemu zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara;
- 8.2. Organizacija, osnove rada i djelovanja, oprema.

TEMA – 9 : PANIKA, STRAH I NEMOĆ U PRIRODNOJ NEPOGODI ILI NESREĆI

- 9.1. Psihosocijalni aspekti nesreća;
- 9.2. Timski rad štaba u upravljanju u prirodnoj nesreći;
- 9.3. Psihologija komunikacije.

TEMA – 10 : NAUČENE LEKCIJE (2 časa)

Studija slučaja je analiza stvarnog događaja, nesreće ili većeg akcidenta sa područja nadležnosti štaba koji su na osposobljavanju.

Studiju slučaja priprema nadležni kantonalni/općinski organ za zaštitu i spašavanje u saradnji s Centrom za obuku i ovlaštenim uposlenicima iz Federalne uprave civilne zaštite.

Studijom slučaja analiziraju se provedene stvarne aktivnosti, izvršenje zadataka i uloge svih koji su bili uključeni i onih koji su trebali biti uključeni u saniranju ili sprječavanju posljedica takvog događaja.

Primjeri:

- Naučene lekcije (*snijeg: 2012.godine*),
- Naučene lekcije (*poplave, klizišta: 2014.godine*),
- Naučene lekcije (*požari, poplave: 2015.-2018.godine*),
- Naučene lekcije (*koronavirus (COVID-19): 2020.godine*),
- Naučene lekcije (*poplave, klizišta: oktobar 2024. godine*).

TEMA – 11 : ODNOSI S JAVNOŠĆU

- 11.1. Osnove odnosa s javnošću;
- 11.2. Komuniciranje u uslovima prirodne ili tehničko-tehnološke nesreće;
- 11.3. Način saopštavanja odluka putem sredstava javnog informisanja i objavljivanja u službenim novinama, općine/grada, kantona, odnosno Federacije BiH;
- 11.4. Vježbanje davanja intervjua.

TEMA – 12 : SIMULACIJSKA VJEŽBA (Praktičan rad: 3 časa)

Simulacijska vježba se provodi na elementima i scenariju moguće potencijalne opasnosti za područje kantona čiji su predstavnici na osposobljavanju. Nadležni kantonalni ili općinski/gradski organ civilne zaštite priprema potrebne podatke i pretpostavke, te u saradnji s Centrom za obuku, izrađuje scenarij vježbe. Zadane pretpostavke i listu događaja uvježbavaju polaznici osposobljavanja, uz stručnu pomoć i nadzor instruktora Federalne uprave civilne zaštite.

7.1.2. PLANovi I PROGRAMI OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA ŠTABOVA CIVILNE ZAŠTITE PRAVNIH OSOBA I MJESNIH ZAJEDNICA

a) Plan obuke pripadnika štaba civilne zaštite

Red. broj	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način realizacije	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine (u jedinici lokalne samouprave).	1	1	
2.	Obaveze i zadaci odgovornih subjekata zaštite i spašavanja u kantonima i jedinicama lokalne samouprave.	1	1	
3.	Formiranje štaba civilne zaštite i uloga u prevenciji: - Popuna štaba civilne zaštite i način njihovog rada u fazi preventivne zaštite; - Proglašenje stanja prirodne ili druge nesreće i prestanka stanja te nesreće;	1	1	
4.	Prava i dužnosti, sastav i način rada štaba civilne zaštite pravnog lica, mjesne zajednice:	1	1	

	- u fazi preventivne zaštite - u fazi spašavanja - u fazi otklanjanja posljedica			
5.	Panika, strah i nemoć u prirodnoj nepogodi ili nesreći	1	1	
6.	Vježba	3		3
7.	ZAVRŠNA RASPRAVA – ANALIZA	1	1	
	UKUPNO	9	6	3

b) Program obučavanja i osposobljavanja štaba civilne zaštite

TEMA - 1 : SISTEM ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

- 1.1 Organizaciona i operativna struktura civilne zaštite i zaštite i spašavanja;
- 1.2 Općinska/gradska služba civilne zaštite;
- 1.3 Struktura civilne zaštite u općini/gradu;
- 1.4 Struktura vatrogastva u općini/gradu;
- 1.5 Općinski/gradski operativni centar CZ;
- 1.6 Općinski/gradski štab civilne zaštite.

TEMA – 2 : OBAVEZE I ZADACI ODGOVORNIH SUBJEKATA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA U KANTONU I JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE

- 2.1. Zakon o zaštiti i spašavanju (kantona);
- 2.2. Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu (kantona);
- 2.3. Sistem zaštite i spašavanja na nivou kantona i općina/gradova;
- 2.4. Općinska Odluka o organizovanju civilne zaštite;
- 2.5. Koji organi vlasti i na čiji prijedlog donose odluku o proglašenju stanja prirodne ili druge nesreće na području koje je pogođeno nesrećom, te donošenje odluke o prestanku stanja prirodne ili druge nesreće.

TEMA – 3 : FORMIRANJE ŠTABA CIVILNE ZAŠTITE I ULOGA U PREVENCIJI

- 3.1. Način organizovanja, formiranja i popune štaba civilne zaštite u skladu sa propisima iz oblasti zaštite i spašavanja;
- 3.2. Način rada štaba civilne zaštite, u fazi preventivne zaštite;
- 3.3. Način provođenja naredbi štaba civilne zaštite;
- 3.4. Izveštavanje i kontrola izvršenih zadataka;
- 3.5. Obavljanje stručnih i administrativnih poslova za potrebe štaba civilne zaštite.

TEMA – 4 : PRAVA I DUŽNOSTI I NAČIN RADA ŠTABA CIVILNE ZAŠTITE PRAVNOG LICA I MJESNE ZAJEDNICE

- 4.1. Poslovi prevencije: upoznavanje i primjena zakonske regulative i drugih propisa u vezi sa zaštitom i spašavanjem i vatrogastvom, praćenje stručne literature i novih propisa u oblasti zaštite i spašavanja i vatrogastva; za rad na organizaciji i pripremanju zaposlenih i stanovništva za ličnu i uzajamnu zaštitu; saradnja s općinskim i drugim strukturama tokom preventivnih i operativnih aktivnosti;

- 4.2. Operativni poslovi: obavljanje pripremnih radnji (ublažavanje) kao i evakuacije stanovništva u slučaju velike nesreće, koju nije moguće kontrolisati; upotreba zaštitnih sredstava i opreme zavisno o vrsti aktivnosti; primjena propisa vezanih uz zaštitu na radu i primjena uputstava i propisa radnog zakonodavstva.

TEMA – 5 : PANIKA, STRAH I NEMOĆ U PRIRODNOJ NEPOGODI ILI NESREĆI

- 5.1. Psihosocijalni aspekti nesreća;
- 5.2. Timski rad štaba, komandovanja u upravljanju kriznim događajem;
- 5.3. Psihologija komunikacije.

TEMA – 6 : SIMULACIJSKA VJEŽBA (Praktičan rad)

Simulacijska vježba se provodi na elementima i scenariju moguće potencijalne opasnosti za područje kantona čiji su predstavnici na obuci.

Kantonalni ili općinski/gradski organ CZ priprema potrebne podatke i informacije, te se u saradnji s Centrom za obuku, izrađuje scenarij vježbe.

Zadane pretpostavke i listu događaja uvježbavaju polaznici obuke uz stručnu pomoć i nadzor instruktora Federalne uprave civilne zaštite.

7.2. OBUČAVANJE I OSPOSoblJAVANJE POVJERENIKA CIVILNE ZAŠTITE

- **ORGANIZATOR I NOSILAC OSPOSoblJAVANJA**
  - **Federalna uprava civilne zaštite:**
    - Centar za obuku struktura zaštite i spašavanja - Odsjek za obuku struktura zaštite i spašavanja,
    - Instruktori - predavači federalne, kantonalne i općinskog nivoa.
  - **Kantonalna uprava civilne zaštite;**
  - **Općinska/gradska služba civilne zaštite.**

- **CILJNA GRUPA:**
  - Povjerenici civilne zaštite,

- **PODRUČJE RADA:**
  - Zaštita i spašavanje (civilna zaštita) ljudi i materijalnih dobara.

- **OSPOSoblJAVANJE ZA PROVEDBU ZAŠTITE I SPAŠAVANJA
LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA**
  - Obučavanje i osposobljavanje, povjerenika civilne zaštite izvodi se prema izrađenim Nastavnim planovima i programima koje je verificirao (odobrio i potpisao) direktor Federalne uprave civilne zaštite;
  - Nakon završene obuke i osposobljavanja, bit će uručena pojedinačna uvjerenja o završenom programu obučavanja i osposobljavanja;
  - Na osnovu pozitivnih iskustava i dobre prakse dosad provedenih oblika obučavanja i osposobljavanja, Centar za obuku priprema zajedničke Nastavne planove i programe osposobljavanja za sve operativne strukture i stanovništvo zasnovane na pedagoškim i obrazovnim standardima rada, primjenjivim za ciljne grupe polaznika obučavanja i osposobljavanja.

- **MJESTO I USLOVI RADA**
  - Za ostvarivanje ovakvog nastavnog plana treba biti obezbijeđena klasična učionica opremljena računarom, projektorom, tablom. Učionica je kapaciteta 1+30 sjedećih mjesta;
  - Osposobljavanje povjerenika civilne zaštite, kantona i jedinica lokalne samouprave mogu provoditi i ustanove koje ispunjavaju tehničke i kadrovske uslove propisane zakonom i drugim propisima, te koje imaju ovlaštenje Federalne uprave civilne zaštite.

- **CILJ I ZADACI OBUČAVANJA I OSPOSoblJAVANJA**
  - a. *Cilj programa*
    - Obučiti i osposobiti sve polaznike programa za njihovo uspješno učešće u radu, odnosno upravljaju aktivnostima prevencije, pripremanja i upotrebi svih ljudskih i materijalnih resursa, u uslovima nastanka prirodne ili druge nesreće na svim nivoima organizovanja zaštite i spašavanja.
  - b. *Programski zadaci*
    - Upoznati polaznike s pravnim propisima u oblasti zaštite i spašavanja;
    - Upoznati ih s obavezama i zadacima odgovornih pravnih i fizičkih lica u zaštiti i spašavanju;
    - Upoznati polaznike s osnovama rukovođenja i komandovanja u akcijama zaštite i spašavanja;
    - Naučiti polaznike kako pripremiti izvještaj za javnost;
    - Kroz vježbu naučiti polaznike koji su njihovi zadaci u konkretnim slučajevima.

- **METODE RADA I OBLICI RADA**

- Metode: Usmeno izlaganje, razgovor i diskusija, metoda praktičnih radova, prezentacije, metoda demonstracije, vježbanje;
- Oblici: frontalni, interaktivni, grupni, rad u parovima i individualni oblik rada.

- **OČEKIVANE STRUČNE KOMPETENCIJE**

- Od polaznika se očekuje poznavanje uloge i zadataka u sprječavanju nastajanja prirodnih ili drugih nesreća, na području odgovornosti;
- Pripremanje i provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja;
- Sticanje vještina upravljanja SOP-ima prihvata, smještaja i zbrinavanja ljudi i materijalnih dobara;
- Distribucija odgovarajućih uputstava o postupcima i načinima spašavanja u prirodnim i drugim nesrećama, na području odgovornosti;
- Osiguravanje i koordinacija rada na intervenciji pri prenošenju odluka i komandi.

- **OPIS OBAVEZA POVJERENIKA CIVILNE ZAŠTITE**

Obaveze nosioca poslova civilne zaštite (zaštite i spašavanja) odvijaju se koordinirano i u kontinuitetu, po fazama:

- *Preventivna faza:* ovdje se povjerenici pripremaju i rade pripremne poslove zaštite, a to podrazumijeva dobro poznavanje svojih obaveza u vezi zaštite i spašavanja;
- *Operativni poslovi:* su poslovi spašavanja kojima prethode samo kratke, brzinske pripreme: za evakuaciju stanovništva u slučaju prirodne ili druge nesreće na području odgovornosti;
- *Obučavanje i osposobljavanje:* ove aktivnosti ne prestaju dok se može biti ugrožen, zbog čega je potrebno pratiti stručnu literaturu i nove propise u oblasti zaštite i spašavanja;
- *Komunikacija:* najznačajnija saradnja se očekuje sa stručnim saradnicima i vertikalno i horizontalno u obe navedene faze: tokom preventivnih i operativnih aktivnosti;
- *Očuvanje zdravlja ljudi i okoliša:* strogo pridržavanje SOP-ova kako se ne bi dovelo u opasnost ni sebe ni svoje saradnike: stalno primjenjujući zaštitna sredstva i opremu, a što zavisi o vrsti aktivnosti i uz dosljednu primjenu radnog zakonodavstva i propisa kojima je regulisana zaštita na radu.

- **MATERIJALNO-TEHNIČKI USLOVI ZA IZVOĐENJE PROGRAMA**

- Centar za obuku raspolaže klasičnim učioničkim prostorom – postavljanje stolica za sjedenje po namjeni i potrebi nastave: frontalna, interaktivna, po grupama, po parovima i sl.;
- Oprema u učionici: inventar (30 + 1 mjesto), opremljena je za audio i video projekciju i praćenje nastave (PC + LCD projektor, unutrašnja konferencijska veza...).

**7.2.1. PLANOWI I PROGRAMI OBUČAVANJA I
OSPOSOBLJAVANJA POVJERENIKA CIVILNE ZAŠTITE
DRŽAVNIH ORGANA, PRAVNIH LICA I MJESNIH ZAJEDNICA**

a) *Plan za obuku povjerenika civilne zaštite*

Red. broj	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način realizacije	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Organizacija, zadaci i funkcionisanje civilne zaštite u sistemu zaštite i spašavanja Federacije Bosne i Hercegovine	1	1	
2.	Uloga i zadaci povjerenika civilne zaštite u rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja	1	1	
3.	Upravljanje i održavanje skloništa i zaklona	2	1	1
4.	Način vođenja dokumentacije povjerenika civilne zaštite	2	1	1
5.	ZAVRŠNA RASPRAVA – ANALIZA	1	1	
	U K U P N O	7	5	2

b) *Program obučavanja i osposobljavanja povjerenika civilne zaštite*

TEMA – 1 : Organizacija, zadaci i funkcionisanje civilne zaštite

- 1.1. Civilna zaštita kao međunarodna asocijacija za zaštitu i spašavanje;
- 1.2. Organizacija, zadaci i način funkcionisanja civilne zaštite u sistemu zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara;
- 1.3. Lična i uzajamna zaštita;
- 1.4. Snage civilne zaštite i zaštite i spašavanja;
- 1.5. Mjere zaštite i spašavanja.

TEMA – 2 : Uloga i zadaci povjerenika civilne zaštite u rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja

- 2.1. Mjesto i uloga povjerenika u sistemu zaštite i spašavanja, civilne zaštite;
- 2.2. Određivanje i imenovanje povjerenika civilne zaštite;
- 2.3. Poslovi i zadaci povjerenika civilne zaštite;
- 2.4. Način rada povjerenika civilne zaštite:
  - 2.4.1. U fazi preventivne zaštite:
    - 2.4.1.1. učešće u izradi procjene ugroženosti od prirodnih i dr. nesreća;
    - 2.4.1.2. učešće u izradi dokumenata plana zaštite u pitanjima iz nadležnosti povjerenika CZ;
    - 2.4.1.3. obavještava građane i organe uprave za CZ o mjerama za provedbu lične i uzajamne zaštite i obavezama građana;
  - 2.4.2. U fazi spašavanja i fazi otklanjanja posljedica:
    - 2.4.2.1. Angažuje stanovništvo u akcijama zaštite i spašavanja i naređuje preduzimanja lične i uzajamne zaštite;
    - 2.4.2.2. provodi naredbe nadležnoga organa vlasti i civilne zaštite;
    - 2.4.2.3. izvještava nadležne organe vlasti za CZ o preduzetom, o problemima i predlaže preduzimanje aktivnosti i potrebnih mjera zaštite i spašavanja;
  - 2.4.3. Koordinacija u raspodjeli pristigle pomoći ugroženom stanovništvu;
- 2.5. Usmjeravanje aktivnosti građana na izvršavanju zadataka zaštite i spašavanja.

TEMA – 3 : Upravljanje i održavanje skloništa i zaklona

- 3.1. Zadaci i način rada u pripremi i načinu korištenja skloništa za potrebe sklanjanja ljudi i materijalnih dobara:
  - 3.1.1. utvrđivanje broja ljudi i materijalnih dobara koji će se sklanjati u pojedina skloništa i zaklone,
  - 3.1.2. utvrđivanje potrebnih sklonišnih mjesta i u drugim zaštitnim objektima,
  - 3.1.3. uvježbavanje izvođenja sklanjanja i smještanja u skloništa;
- 3.2. Rad na pregledu ispravnosti skloništa i zaklona:
  - 3.2.1. pripreme i pregled skloništa i zaklona;
  - 3.2.2. vođenje evidencije lica koja podliježu sklanjanju i boravku u skloništu ili zaklonu;
  - 3.2.3. provjera funkcionisanja uređaja i opreme u skloništu;
- 3.3. Prihvat i raspored stanovništva, te pravilno korištenje uređaja i opreme u skloništu:
  - 3.3.1. prihvat i raspored stanovništva u skloništu;
  - 3.3.2. uspostavljanje i održavanje reda i discipline, te pravilno korištenja uređaja i opreme u skloništima;
  - 3.3.3. osiguranje izlaska ljudi iz skloništa u slučaju nastanka mehaničkog ili funkcionalnog oštećenja većeg dijela skloništa ili druge opasnosti.

TEMA – 4 : Način vođenja dokumentacije povjerenika civilne zaštite

- 4.1 Evidencije povjerenika civilne zaštite;
- 4.2 Uputstva povjerenicima civilne zaštite;
- 4.3 Podsjetnik za rad povjerenika civilne zaštite.

Napomena:

Tema: „Zadaci povjerenika civilne zaštite u rukovođenju akcijama na zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara u mjesnim zajednicama, preduzećima i drugim pravnim subjektima”, realizuje se kroz praktičan rad povjerenika prvenstveno na rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja na svome području, kao i na izradi podsjetnika za rad u svim procijenjenim situacijama, vođenju raznih evidencija i korištenje sistema veza putem operativnih centara, traženje pomoći i izvještavanje o stanju na ugroženome području.

7.3. OBUČAVANJE I OSPOSOBLJAVANJE SLUŽBI ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

- **ORGANIZATOR I NOSIOC OSPOSOBLJAVANJA**
  - Federalna uprava civilne zaštite:
    - Centar za obuku struktura zaštite i spašavanja
    - Instruktori - predavači federalnog, kantonalnog i općinskog nivoa
- **CILJNA GRUPA:**
  - Službe zaštite i spašavanja
- **PODRUČJE RADA:**
  - Zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara.
- **OSPOSOBLJAVANJE ZA PROVEDBU ZAŠTITE I SPAŠAVANJA
LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA**
  - Obučavanje i osposobljavanje službi za zaštitu i spašavanje izvodi se prema Nastavnim planovima i programima koje je verificirao (odobrio i potpisao) direktor Federalne uprave civilne zaštite;
  - Obučavanje ovih struktura predviđeno je i po posebnom planu koji donose osnivači ovih struktura zaštite i spašavanja;
  - Nakon završene obuke i osposobljavanja za pripadnike ove ciljne grupe, bit će uručena pojedinačna uvjerenja o završenom programu obučavanja i osposobljavanja;
  - Na osnovu pozitivnih iskustava i dobre prakse dosada provedenih oblika obučavanja i osposobljavanja, Centar za obuku priprema zajedničke Nastavne planove i programe osposobljavanja za sve operativne strukture i stanovništvo zasnovane na pedagoškim i obrazovnim standardima rada, primjenjivim za ciljne grupe polaznika obučavanja i osposobljavanja.
- **MJESTO I USLOVI RADA**
  - Za ostvarivanje ovakvog nastavnog plana treba biti obezbijeđena klasična učionica opremljena računarom, projektorom, tablom. Učionica je kapaciteta 1+30 sjedećih mjesta;
  - Osposobljavanje mogu provoditi i ustanove koje ispunjavaju tehničke i kadrovske uslove propisane zakonom i drugim propisima, te koje imaju ovlaštenje Federalne uprave civilne zaštite.
- **CILJ I ZADACI OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA**
  1. *Cilj programa*
    - Obučiti i osposobiti sve polaznike programa u poznavanju normativno-pravnih principi uspostavljanja sistema zaštite i spašavanja, njihovog mjesta i uloge radi uspješnog učešća u radu, u uslovima nastanka prirodne ili druge nesreće na svim nivoima organizovanja zaštite i spašavanja.
  2. *Programski zadaci*
    - upoznati polaznike s zakonskom regulativom u oblasti zaštite i spašavanja;
    - upoznati ih s obavezama i zadacima odgovornih pravnih i fizičkih lica u zaštiti i spašavanju;
    - upoznati polaznike s osnovama rukovođenja i komandovanja u akcijama zaštite i spašavanja;
    - naučiti polaznike kako pripremiti izvještaj za javnost;
    - kroz vježbu naučiti polaznike koji su njihovi zadaci u konkretnim slučajevima.

- **METODE RADA I OBLICI RADA**

- Metode: usmeno izlaganje, razgovor i diskusija, metoda praktičnih radova, metoda demonstracije, vježbanje;
- Oblici: frontalni, interaktivni, grupni, rad u parovima i individualni oblik rada.

- **OČEKIVANE STRUČNE KOMPETENCIJE**

- Poznavanje vlastite uloge i zadataka polaznika u sprječavanju nastajanja prirodnih ili drugih nesreća, na području odgovornosti u okviru redovnih poslova;
- Praćenje i koordinacija rada operativnih snaga civilne zaštite i zaštite i spašavanja, na području odgovornosti;
- Pripremanje i provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja;
- Izrada analiza, planova, procjena stanja kroz redovnu aktivnost;
- Distribuiranje odgovarajućih uputstava o postupcima i načinima spašavanja u prirodnim nepogodama i drugim nesrećama, na području odgovornosti;
- Osiguravanje i koordinacija rada i održavanja veza tokom intervencije.

- **OPIS POSLOVA**

Poslovi civilne zaštite (zaštite i spašavanja) odvijaju se koordinirano i u kontinuitetu, po fazama:

- Preventivni poslovi: ovdje se pripremaju i rade poslovi zaštite iz struke, što podrazumijeva dobro poznavanje i primjenu zakonske regulative iz svoje redovne aktivnosti koja je u vezi sa zaštitom i spašavanjem;
- Operativni poslovi: su ugavnom poslovi spašavanja kojima prethode samo kratke pripreme: za spašavanje i evakuaciju stanovništva u slučaju prirodne ili druge nesreće na području nadležnosti;
- Obučavanje i osposobljavanje: ove kontinuirane aktivnosti ne prestaju jer ne zna kada i otkud se može biti ugrožen. Zbog toga je izvjesno praćenje stručne literature i novih propisa u oblasti zaštite i spašavanja;
- Komunikacija: najznačajnija saradnja se očekuje sa stručnim saradnicima i horizontalno i vertikalno u obe navedene faze: tokom preventivnih i operativnih aktivnosti;
- Očuvanje zdravlja ljudi i životne sredine: strogo pridržavanje SOP-ova kako se ne bi dovelo u opasnost ni sebe ni svoje saradnike: stalno primjenjujući zaštitna sredstva i opremu što zavisi o vrsti aktivnosti i uz dosljednu primjenu radnog zakonodavstva i propisa kojima je regulisana zaštita na radu.

- **MATERIJALNO-TEHNIČKI USLOVI ZA IZVOĐENJE PROGRAMA**

- Centar za obuku struktura zaštite i spašavanja i tehničke poslove raspolaže klasičnim učioničkim prostorom – postavljanje po namjeni i potrebi nastave: frontalna, interaktivna, po grupama, u parovima i sl.;
- Oprema u učionici: inventar (30 + 1 mjesto), opremljena je za audio i video projekciju i praćenje nastave (PC + LCD projektor, unutrašnja konferencijska veza).

7.3.1. PLANVI I PROGRAMI OBUKE I OSPOSBLJAVANJA SLUŽBI ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

a) *Teme za obuku pripadnika službe za zaštitu i spašavanje -
Služba za RHB zaštitu*

Red. broj	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način realizacije	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine	1	1	
2.	Ugovorne obaveze i zadaci odgovornih službi zaštite i spašavanja u obavljanju poslova zaštite i spašavanja	1	1	
3.	Poslovi, zadaci i način izvršenja poslova Službe za RHB zaštitu: - fazi spašavanja i - fazi otklanjanja posljedica	3	2	1
4.	(po posebnom planu) ³			
5.	ZAVRŠNA RASPRAVA – ANALIZA	1	1	
	U K U P N O	6	5	1

b) *Program obučavanja i osposobljavanja pripadnika Službe za RHB zaštitu*

TEMA – 1 : Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji BiH

- 1.1. Organizacijski i operativna organizacija Civilne zaštite i zaštite i spašavanja;
- 1.2. Struktura civilne zaštite u Federaciji BiH:
  - 1.2.1. *Federalna uprava civilne zaštite;*
  - 1.2.2. *Federalni štab civilne zaštite;*
  - 1.2.3. *Federalni operativni centar civilne zaštite;*
  - 1.2.4. *Struktura vatrogastva u kantonu, općini/gradu.*

TEMA – 2 : Ugovorene obaveze i zadaci službi za zaštitu i spašavanje

- 2.1. preuzeti iz sporazuma/ugovora o međusobnim pravima i obavezama

TEMA – 3 : Poslovi, zadaci i način rada Službe:

- u fazi spašavanja:

- 3.1. Postupanje po dojavi da je nastala RHB prijetnja (akcident), i preduzimanje mjera da nadležni organ unutrašnjih poslova izvrši blokiranje svih prilaznih puteva i da udalji sva lica iz zone opasnosti i da vrši regulisanje saobraćaja u toj zoni;
- 3.2. Izvlačenje i dekontaminaciju povrijeđenih i oboljelih, te ugroženih materijalnih dobara;
- 3.3. Organizovanje pružanja prve pomoći i iznošenje povrijeđenih ljudi iz ugrožene zone, te njihov transport do najbliže zdravstvene ustanove;
- 3.4. Pravovremeno obavještanje stanovništva o nastanku nesreće i mjerama koje treba preduzimati na zaštiti ljudi i materijalnih dobara;

³ Službe zaštite i spašavanja u obavezi su za svaku godinu dostaviti Plan stručne obuke pripadnika službe, koju FUCZ treba materijalno-finansijski podržavati, organizovati i eventualno izvesti, u skladu sa elementima Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama.

- 3.5. Preduzimanje mjera na ličnoj i kolektivnoj zaštiti povrijeđenog, oboljelog ili RHB agensima, ugroženog stanovništva;
- 3.6. Evakuacija stanovništva sa područja ugroženog RHB sredstvima;
- 3.7. Stalno praćenje i utvrđivanje vrste i stepena kontaminata, kao i meteo-uslova i kretanje kontaminata, te obavještanje stanovništva i vršenje asanacije kontaminiranog područja.

- u fazi otklanjanja posljedica:

- 3.8. Angažovanje na RHB zaštiti i dekontaminaciji ljudi, životinja, objekata, materijalnih dobara i zemljišta i traženje od nadležnog štaba civilne zaštite da naredi angažovanje dodatnih stručnjaka za RHB zaštitu i potrebnih materijalno-tehničkih sredstava;
- 3.9. Utvrđivanje obima posljedica koje su nastale djelovanjem RHB sredstava;
- 3.10. Vršenje dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije na pogođenome području.

a) *Teme za obuku pripadnika službi zaštite i spašavanja –*

Služba za medicinsku pomoć – Sarajevo

Red. broj	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način realizacije	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.	1	1	
2.	Ugovorene obaveze i zadaci odgovornih službi zaštite i spašavanja, u obavljanju poslova zaštite i spašavanja.	1	1	
3.	Poslovi, zadaci i način izvršenja poslova Službe za medicinsku pomoć u: - fazi spašavanja i - fazi otklanjanja posljedica	2	1	1
4.	(po posebnom planu)	1	1	
5.	ZAVRŠNA RASPRAVA – ANALIZA	1	1	
U K U P N O		6	5	1

Služba za medicinsku pomoć – Tuzla

Red. broj	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način realizacije	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.	1	1	
2.	Ugovorene obaveze i zadaci odgovornih službi zaštite i spašavanja, u obavljanju poslova zaštite i spašavanja.	1	1	
3.	Poslovi, zadaci i način izvršenja poslova Službe za medicinsku pomoć u: - fazi spašavanja i - fazi otklanjanja posljedica	2	1	1
4.	(po posebnom planu)	1	1	
5.	ZAVRŠNA RASPRAVA – ANALIZA	1	1	
U K U P N O		6	5	1

Služba za medicinsku pomoć – Mostar (SKB)

Red. broj	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način realizacije	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.	1	1	
2.	Ugovorene obaveze i zadaci odgovornih službi zaštite i spašavanja, u obavljanju poslova zaštite i spašavanja.	1	1	
3.	Poslovi, zadaci i način izvršenja poslova Službe za medicinsku pomoć u: - fazi spašavanja i - fazi otklanjanja posljedica	2	1	1
4.	(po posebnom planu)	1	1	
5.	ZAVRŠNA RASPRAVA – ANALIZA	1	1	
U K U P N O		6	5	1

b) Program obučavanja i osposobljavanja pripadnika službi za medicinsku pomoć

TEMA – 1 : Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji BiH

- 1.1. Organizaciona i operativna struktura civilne zaštite i zaštite i spašavanja;
- 1.2. Struktura civilne zaštite u Federaciji BiH:
  - 1.2.1. *Federalna uprava civilne zaštite;*
  - 1.2.2. *Federalni štab civilne zaštite;*
  - 1.2.3. *Federalni operativni centar civilne zaštite;*
  - 1.2.4. *Struktura vatrogastva u kantonu, općini/gradu.*

TEMA – 2 : Ugovorene obaveze i zadaci Službe za zaštitu i spašavanje

- 2.1. preuzeti iz sporazuma/ugovora

TEMA – 3: Poslovi, zadaci i način rada Službe za medicinsku pomoć

- u fazi spašavanja

- 3.1. Medicinska trijaža za određivanje povreda ili oboljenja i određivanje reda hitnosti za pružanje prve medicinske pomoći, vršenje sanitetske evakuacije, pronalaženje, izvlačenje i iznošenje povrijeđenih i oboljelih, njihovo prevoženje ili prenošenje zbog zdravstvenog zbrinjavanja, vršenje medicinske evakuacije putem vertikalnog transporta (helikopterima i drugim letjelicama),
- 3.2. Vršenje poslova na terenu kao pokretna bolnica (poljska bolnica), te razvijanje pokretnih ekipa s potrebnim tehničkim i drugim sredstvima i opremom za pružanje pomoći povrijeđenima ili oboljelim ljudima;

- u fazi otklanjanja posljedica

- 3.3. Preduzimanje mjera na angažovanju stručnih timova zdravstvene zaštite na otklanjanju posljedica,
- 3.4. Zbrinjavanje povrijeđenih do najbližih zdravstvenih ustanova i identifikaciju umrlih i poginulih ljudi, vršenje dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije na pogođenom području, vršenje neprekidne kontole zdravstvenog stanja ljudi na pogođenom području zbog sprječavanja pojave zaraznih bolesti.

a) *Teme za obuku pripadnika službe zaštite i spašavanja - Služba za spašavanje na vodi i pod vodom*

Red. broj	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način realizacije	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.	1	1	
2.	Ugovorene obaveze i zadaci odgovornih službi zaštite i spašavanja, u obavljanju poslova zaštite i spašavanja	1	1	
3.	Poslovi, zadaci i način vršenja poslova Službe za spašavanje na vodi i pod vodom u: - fazi spašavanja i - fazi otklanjanja posljedica	2	1	1
4.	(po posebnom planu)	1		1
5.	ZAVRŠNA RASPRAVA – ANALIZA	1	1	
	U K U P N O	6	4	2

b) *Program obučavanja i osposobljavanja pripadnika Službe za spašavanje na vodi i pod vodom*

TEMA – 1 : Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji BiH

- 1.1. Organizaciona i operativna organizacija civilne zaštite i zaštite i spašavanja;
- 1.2. Struktura civilne zaštite u Federaciji BiH:
  - 1.2.1. *Federalna uprava civilne zaštite;*
  - 1.2.2. *Federalni štab civilne zaštite;*
  - 1.2.3. *Federalni operativni centar civilne zaštite;*
  - 1.2.4. *Struktura vatrogastva u kantonu, općini/gradu.*

TEMA – 2 : Ugovorene obaveze i zadaci službe za zaštitu i spašavanje

- 2.1. preuzeti iz sporazuma/ugovora

TEMA – 3 : Poslovi, zadaci i način rada Službe za spašavanje na vodi i pod vodom

- *u fazi spašavanja:*

- 3.1. Spašavanje ljudi i materijalnih dobara iz poplavljenih područja, osiguravanje prevoza ljudi i materijalnih dobara preko rijeka, jezera i poplavljenih područja, spašavanje materijalnih dobara i izvlačenje ljudi i životinja ispod vode i preduzimanje mjera na uklanjanju opasnih i štetnih materija koje su ekscenim slučajem dospjele u vodu ili vodotok,
- 3.2. Vršenje i drugih radnji pod vodom i na vodi od značaja za spašavanje ugroženih ljudi i materijalnih dobara.

- *u fazi otklanjanja posljedica:*

- 3.3. Angažovanje stručnjaka i specijalističkih timova na utvrđivanju materijalnih šteta na pogođenom području i pružanje pomoći drugim službama i pravnim licima u saniranju posljedica.

a) *Teme za obuku pripadnika službe zaštite i spašavanja -
Služba za kontrolu zemljišta*

Red. broj	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način realizacije	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.	1	1	
2.	Ugovorene obaveze i zadaci odgovornih službi zaštite i spašavanja, u obavljanju poslova zaštite i spašavanja	1	1	
3.	Poslovi, zadaci i način vršenja poslova Službe za kontrolu zemljišta u: - fazi spašavanja i - fazi otklanjanja posljedica	2	2	
4.	(po posebnom planu)	1	1	
5.	ZAVRŠNA RASPRAVA – ANALIZA	1	1	
	U K U P N O	6	6	

b) *Program obučavanja i osposobljavanja pripadnika Službe za kontrolu zemljišta*

TEMA – 1 : Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji BiH

- 1.1. Organizaciona i operativna struktura civilne zaštite i zaštite i spašavanja;
- 1.2. Struktura civilne zaštite u Federaciji BiH:
  - 1.2.1. *Federalna uprava civilne zaštite;*
  - 1.2.2. *Federalni štab civilne zaštite;*
  - 1.2.3. *Federalni operativni centar veze;*
  - 1.2.4. *Struktura vatrogastva u kantonu, općini/gradu.*

TEMA – 2 : Ugovorene obaveze i zadaci službe za zaštitu i spašavanje

- 2.1. preuzeti iz sporazuma/ugovora

TEMA – 3 : Po posebnom planu Službe za kontrolu zemljišta

a) *Teme za obuku pripadnika služba zaštite i spašavanja -
Služba za seizmologiju i hidrologiju*

Red. broj	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način realizacije	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.	1	1	
2.	Ugovorene obaveze i zadaci odgovornih službi zaštite i spašavanja, u obavljanju poslova zaštite i spašavanja	1	1	
3.	Poslovi, zadaci i način vršenja poslova Službe za seizmologiju i hidrologiju u: - fazi spašavanja i - fazi otklanjanja posljedica	2	1	1
4.	(po posebnom planu)	1	1	

5.	ZAVRŠNA RASPRAVA – ANALIZA	1	1	
	U K U P N O	6	5	1

b) *Program obučavanja i osposobljavanja pripadnika Službe za seizmologiju i hidrologiju*

TEMA – 1 : Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji BiH

- 1.1. Organizacijska i operativna struktura civilne zaštite i zaštite i spašavanja;
- 1.2. Struktura civilne zaštite u Federaciji BiH:
  - 1.2.1. *Federalna uprava civilne zaštite;*
  - 1.2.2. *Federalni štab civilne zaštite;*
  - 1.2.3. *Federalni operativni centar civilne zaštite;*
  - 1.2.4. *Struktura vatrogastva u kantonu, općini/gradu.*

TEMA – 2 : Ugovorene obaveze i zadaci Službe za zaštitu i spašavanje

- 2.1. preuzeti iz sporazuma/ugovora

TEMA – 3 : Poslovi, zadaci i način rada Službe za seizmologiju i hidrologiju su:

- *u fazi spašavanja:*

- 3.1. Neprekidno dostavljanje podataka nadležnom operativnom centru civilne zaštite o područjima koja su pogođena zemljotresom, njegovoj jačini i mogućnostima njegovoga ponavljanja;
- 3.2. Samostalno i preko operativnih centara civilne zaštite upozoravati građane i pravna lica na pravila ponašanja i postupke za vrijeme jačih zemljotresa na pogođenom području.

- *u fazi otklanjanja posljedica:*

- 3.3. Praćenje stanja nakandnih udara i o tome dostavljanje podataka nadležnim operativnim centrima civilne zaštite, kontinuirani rad na prikupljanju, obradi i arhiviranju hidrometeoroloških podataka;
- 3.4. Organizovanje sistemskog seizmološkog osmatranja na cijelom području Federacije BiH i unaprjeđenje mreže seizmičkih stanica.

a) *Teme za obuku pripadnika službi zaštite i spašavanja - Služba za spašavanje sa visina*

Red. broj	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način realizacije	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.	1	1	
2.	Ugovorene obaveze i zadaci odgovornih službi zaštite i spašavanja, u obavljanju poslova zaštite i spašavanja	2	1	1
3.	Poslovi, zadaci i način vršenja poslova Službe za spašavanje sa visina u: - fazi spašavanja i - fazi otklanjanja posljedica	3	2	1
4.	(po posebnom planu)	1	1	
5.	ZAVRŠNA RASPRAVA – ANALIZA	1	1	
	U K U P N O	8	6	1

b) *Program obučavanja i osposobljavanja Službe za spašavanje sa visina*

TEMA – 1 : Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji BiH

- 1.1. Organizacijska i operativna struktura civilne zaštite i zaštite i spašavanja;
- 1.2. Struktura civilne zaštite u Federaciji BiH:
  - 1.2.1. *Federalna uprava civilne zaštite;*
  - 1.2.2. *Federalni štab civilne zaštite;*
  - 1.2.3. *Federalni operativni centar civilne zaštite;*
  - 1.2.4. *Struktura vatrogastva u kantonu, općini/gradu.*

TEMA – 2 : Ugovorene obaveze i zadaci Službe za zaštitu i spašavanje

- 2.1. preuzeti iz sporazuma/ugovora

TEMA – 3: Poslovi, zadaci i način rada Službe za spašavanje sa visina

- u fazi spašavanja:

- 3.1. Postupanje po dojavi i otklanjanje neposredne opasnosti u planinama i drugim nepristupačnim područjima koja mogu ugroziti ljude na određenom području;
- 3.2. Vršenje traganja za izgubljenim ljudima u planinama i drugim nepristupačnim područjima;
- 3.3. Spašavanje ljudi iz speleoloških objekata, litica i kanjona;
- 3.4. Spašavanje ljudi u urbanim sredinama, te drugim neplaninskim područjima i to na visokim objektima, tunelima i cijevima u saobraćajnim nesrećama i na moru, te kod niza ekstremnih sportova (parajedrenja, brdskog biciklizma, raftinga i sl.);
- 3.5. Spašavanje ljudi na uređenim i neuređenim skijalištima, penjalištima i drugim objektima i prostorima u prirodi za vrijeme specifičnih sportskih, turističkih, rekreativnih, kulturoloških i drugih aktivnosti u prirodi i planinskom području, te u speleološkim objektima;
- 3.6. Potrage i spašavanje ljudi iz lavina i provođenje preventivnih mjera u vezi sa opasnostima od snježnih lavina u planinskim područjima;
- 3.7. Učestvovanje u sistemu potrage i spašavanja za nestalim letjelicama i drugim saobraćajnim sredstvima u planinama i drugim nepristupačnim područjima;
- 3.8. Organizovanje transporta povrijeđenih i oboljelih ljudi i pripadnika gorske službe spašavanja sa planina i drugih nepristupačnih područja te podnošenje zahtjeva nadležnim službama za helikopterski transport, putem nadležnog operativnog centra civilne zaštite, osim u slučajevima kada organizator aktivnosti osigura helikopter i prisutnost pripadnika gorske službe spašavanja;
- 3.9. Spašavanje ljudi na visinama i visokim objektima u slučaju zemljotresa, vremenskih nepogoda i drugih nesreća na nepristupačnim prostorima;
- 3.10. Spašavanje ljudi u nesrećama u slučaju loših vremenskih uslova uz primjenu posebnih stručnih znanja i tehničke opreme za spašavanje u planini.

- u fazi otklanjanja posljedica:

- 3.1. Preduzimanje aktivnosti i postupaka kojima se umanjuje nepovoljan učinak nesreće prilikom spašavanja ugroženih ljudskih života;
- 3.2. Ostvarivanje saradnje i koordinacija sa organima civilne zaštite i drugim fizičkim i pravnim licima u preduzimanju postupaka za spašavanje ljudskog života i imovine u složenom pristupu unesrećenom i pružanje prve pomoći u planini i na drugim neurbanim područjima uz primjenu odgovarajuće tehnike i opreme gorske službe spašavanja na pogođenom području.

a) *Teme za obuku pripadnika službi zaštite i spašavanja - Služba Crvenog krsta*

Red. broj	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način realizacije	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine	1	1	
2.	Ugovorene obaveze i zadaci odgovornih službi zaštite i spašavanja, u obavljanju poslova zaštite i spašavanja	1	1	
3.	Poslovi, zadaci i način vršenja poslova Službe zaštite i spašavanja Crvenog krsta u: - fazi spašavanja i - fazi otklanjanja posljedica	2	1	1
4.	(po posebnom planu)	1	1	
5.	ZAVRŠNA RASPRAVA – ANALIZA	1	1	
U K U P N O		6	5	1

b) *Program obučavanja i osposobljavanja pripadnika Službe Crvenog krsta*

TEMA – 1 : Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji BiH

- 1.1. Organizacijska i operativna struktura civilne zaštite i zaštite i spašavanja;
- 1.2. Struktura civilne zaštite u Federaciji BiH:
  - 1.1.1. *Federalna uprava civilne zaštite;*
  - 1.1.2. *Federalni štab civilne zaštite;*
  - 1.1.3. *Federalni operativni centar civilne zaštite;*
  - 1.1.4. *Struktura vatrogastva u kantonu, općini/gradu.*

TEMA – 2 : Ugovorene obaveze i zadaci Službe za zaštitu i spašavanje

- 2.1. *preuzeti iz sporazuma/ugovora o međusobnim pravima i obvezama*

TEMA – 3 : Po posebnom planu Službe Crvenog krsta

a) *Teme za obuku pripadnika službi zaštite i spašavanja - Služba veterinarske poslove (veterinarska služba)*

Red. broj	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način realizacije	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine	1	1	
2.	Ugovorene obaveze i zadaci odgovornih službi zaštite i spašavanja, u obavljanju poslova zaštite i spašavanja	1	1	
3.	Poslovi, zadaci i način vršenja poslova Službe za veterinarske poslove u: - fazi spašavanja i - fazi otklanjanja posljedica	2	1	1
4.	(po posebnom planu)	1	1	
5.	ZAVRŠNA RASPRAVA – ANALIZA	1	1	
U K U P N O		6	5	1

b) *Program obučavanja i osposobljavanja pripadnika Službe za veterinarske poslove*

TEMA – 1 : Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji BiH

- 1.1. Organizacijska i operativna struktura civilne zaštite i zaštite i spašavanja;
- 1.2. Struktura civilne zaštite u Federaciji BiH:
  - 1.2.1. *Federalna uprava civilne zaštite;*
  - 1.2.2. *Federalni štab civilne zaštite;*
  - 1.2.3. *Federalni operativni centar civilne zaštite;*
  - 1.2.4. *Struktura vatrogastva u kantonu, općini/gradu.*

TEMA – 2 : Ugovorene obaveze i zadaci Službe za zaštitu i spašavanje

- 2.1. preuzeti iz sporazuma/ugovora o međusobnim pravima i obavezama

TEMA – 3 : Poslovi, zadaci i način rada Službe za veterinarske poslove

- u fazi spašavanja:

- 3.1 Pružanje prve pomoći povrijeđenim i oboljelim životinjama;
- 3.2 Terenska i laboratorijska dijagnostike i provođenje mjera otkrivanja; suzbijanja i iskorjenjivanja zaraznih, parazitnih i drugih masovnih oboljenja životinja;
- 3.3 Predlaganje mjera dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije radi sprječavanja širenja i subijanja masovnih oboljenja životinja;
- 3.4 Liječenje životinja;
- 3.5 Provođenje internističkih, hiruških, porodiljskih i drugih intervencija na životinjama;
- 3.6 Klanje i kontrola korištenja teže povrijeđenih životinja, sirovina i proizvoda životinjskog porijekla.

- u fazi otklanjanja posljedica:

- 3.7 Dodatno angažovanje stručnih timova veterinarske struke na otklanjanju posljedica;
- 3.8 Utvrđivanje raspoloživih kapaciteta (pункtova) za smještaj životinja i izmještanje životinja na sigurnija područja;
- 3.9 Neprekidna kontrola zdravstvenog stanja životinja na pogođenom području zbog mogućnosti pojave zaraznih bolesti;
- 3.10 Kontrola radioaktivnih materija na i u životinjama, mesu, mlijeku i proizvodima životinjskog porijekla, hrani i vodi za životinje;
- 3.11 Toksikološke pretrage životinja, hrane životinjskog porijekla, stočne hrane i vode za životinje.

a) *Teme za obuku pripadnika službe zaštite i spašavanja - Služba za transfuzijsku medicinu*

Red. broj	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način realizacije	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine	1	1	
2.	Ugovorene obaveze i zadaci odgovornih službi zaštite i spašavanja, u obavljanju poslova zaštite i spašavanja	1	1	
3.	Poslovi, zadaci i način vršenja poslova	2	1	1

	Službe za transfuzijsku medicinu u: - fazi spašavanja i - fazi otklanjanja posljedica			
4.	(po posebnom planu)	1	1	
5.	ZAVRŠNA RASPRAVA – ANALIZA	1	1	
	U K U P N O	6	5	1

b) *Program obučavanja i osposobljavanja pripadnika Službe za transfuzijsku medicinu*

TEMA – 1 : Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji BiH

- 1.1. Organizacijska i operativna struktura civilne zaštite i zaštite i spašavanja;
- 1.2. Struktura civilne zaštite u Federaciji BiH:
  - 1.2.1. *Federalna uprava civilne zaštite;*
  - 1.2.2. *Federalni štab civilne zaštite;*
  - 1.2.3. *Federalni operativni centar civilne zaštite;*
  - 1.2.4. *Struktura vatrogastva u kantonu, općini/gradu.*

TEMA – 2 : Ugovorene obaveze i zadaci Službe za zaštitu i spašavanje

- 2.1. preuzeti iz sporazuma/ugovora o međusobnim pravima i obavezama

TEMA – 3 : Po posebnom planu Službe za transfuzijsku medicinu

7.4. OBUČAVANJE I OSPOSOBLJAVANJE JEDINICA CIVILNE ZAŠTITE

- **ORGANIZATOR I NOSILAC OSPOSOBLJAVANJA**
  - **Federalna uprava civilne zaštite:**
    - Centar za obuku struktura zaštite i spašavanja - Odsjek za obuku struktura zaštite i spašavanja,
    - Instruktori - predavači federalnog, kantonalnog i općinskog nivoa.
  - **Kantonalna uprava civilne zaštite;**
  - **Općinska/gradska služba civilne zaštite.**

- **CILJNA GRUPA:**

Jedinice civilne zaštite (za zaštitu i spašavanje)

- **PODRUČJE RADA:**

Zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara

- **OSPOSOBLJAVANJE ZA PROVEDBU ZAŠTITE I SPAŠAVANJA
LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA**
  - Obučavanje i osposobljavanje jedinica civilne zaštite izvodi se prema izrađenim Nastavnim planovima i programima koje je verificirao (odobrio i potpisao) direktor Federalne uprave civilne zaštite;
  - Nakon okončavanja obučavanja i osposobljavanja za pripadnike ove ciljne grupe, bit će uručena pojedinačna uvjerenja o završenom programu obučavanja i osposobljavanja;
  - Na osnovu pozitivnih iskustava i dobre prakse dosad provedenih oblika obučavanja i osposobljavanja Centar za obuku struktura zaštite i spašavanja priprema zajedničke Nastavne planove i programe osposobljavanja za sve operativne strukture i stanovništvo zasnovane na pedagoškim i obrazovnim načelima rada, primjenjivim za ciljne grupe polaznika obučavanja i osposobljavanja.

- **MJESTO I USLOVI RADA**
  - Za ostvarivanje ovakvog nastavnog plana treba biti obezbijeđena klasična učionica opremljena računarom, projektorom, tablom. Učionica je kapaciteta 1+30 sjedećih mjesta;
  - Osposobljavanje mogu provoditi i ustanove koje ispunjavaju tehničke i kadrovske uslove propisane zakonom i drugim propisima, te koje imaju ovlaštenje Federalne uprave civilne zaštite.

- **CILJ I ZADACI OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA**

Cilj programa

  - Obučiti i osposobiti sve polaznike programa u poznavanju normativno-pravnih načela uspostave sistema zaštite i spašavanja, njihovog mjesta i uloge radi uspješnog učešća u radu, u uslovima nastanka prirodne nepogode ili druge nesreće i to, na svim nivoima organizovanja zaštite i spašavanja.

Programski zadaci

  - Upoznati polaznike s propisima u području zaštite i spašavanja;
  - Upoznati ih s obavezama i zadacima odgovornih pravnih i fizičkih lica u zaštiti i spašavanju;
  - Upoznati polaznike s osnovama rukovođenja i komandovanja u akcijama zaštite i spašavanja;
  - Kroz vježbu naučiti polaznike koji su njihovi zadaci u konkretnim slučajevima.

- **METODE RADA I OBLICI RADA**

- Metode: usmeno izlaganje, razgovor i diskusija, metoda praktičnih radova, metoda demonstracije, vježbanje;
- Oblici: frontalni, interaktivni, grupni, rad u parovima i individualni oblik rada.

- **OČEKIVANE STRUČNE KOMPETENCIJE**

- Upoznavanje vlastite uloge i zadataka polaznika u sprječavanju nastajanja prirodnih nepogoda ili drugih nesreća, na području odgovornosti u okviru namjene jedinica;
- Pripremanje i provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja;
- Izrada analiza, planova, procjena stanja uzrokovanih prirodnom i drugom nesrećom;
- Distribucija odgovarajućih uputstava o postupcima i načinima spašavanja u prirodnim i drugim nesrećama, na području odgovornosti;
- Osiguravanje i koordinacija rada i održavanja veza tokom intervencije.

- **OPIS POSLOVA**

Poslovi civilne zaštite (zaštite i spašavanja) odvijaju se koordinirano i u kontinuitetu, odnosno, po fazama:

- Preventivni poslovi: ovdje se pripremaju vlastite pojedinačne i zajedničke sposobnosti i kompetencije u vezi zaštite i spašavanja;
- Operativni poslovi: su ugovnom poslovi spašavanja kojima prethode samo kratke, brzinske pripreme: za spašavanje i evakuaciju stanovništva u slučaju prirodne nepogode ili druge nesreće na području nadležnosti;
- Obučavanje i osposobljavanje: ove aktivnosti ne prestaju tek prestankom intervencije, jer se ne zna kada i odakle se može biti ugrožen. Zbog toga je obavezno praćenje i stručne literature ali i novih propisa u oblasti zaštite i spašavanja;
- Komunikacija: najznačajnija saradnja se očekuje sa stručnim saradnicima i po horizontali i vertikalni, i to u obje navedene faze: tokom preventivnih i operativnih aktivnosti;
- Očuvanje zdravlja ljudi i okoliša: strogo pridržavanje SOP-ova kako se ne bi ugrozilo niti sebe niti svoje saradnike: stalno primjenjujući zaštitna sredstva i opremu što zavisi od vrste aktivnosti i uz dosljednu primjenu radnog zakonodavstva i propisa kojima je regulisana zaštita na radu.

- **MATERIJALNO-TEHNIČKI USLOVI ZA IZVOĐENJE PROGRAMA**

- Nadležni organizatori i izvođači će se pobrinuti za sve pripreme uslova za nesmetano odvijanje obuke u teorijskom i u praktičnom dijelu;
- Centar za obuku raspolaže klasičnim učioničkim prostorom – postavljanje po namjeni i potrebi nastave: frontalna, interaktivna, po skupinama, po parovima i sl.;
- Oprema u učionici: inventar (30 + 1 mjesto), opremljena je za audio i video projekciju i praćenje nastave (PC + LCD projektor, unutrašnja konferencijska veza).

Napomena:

- a. Uvodna se obuka izvodi u prostorijama Centra za obuku;
- b. Osnovna se obuka planira i izvodi u kombinovanim uslovima: učionica i terenski uslovi;
- c. Dopunska se obuka izvodi u okviru organizovanih kurseva i seminara (u organizaciji ADS FBiH, MS BiH, MO BiH, NATO, UNDP i dr.);
- d. Vježbanje se izvodi samostalno, po vlastitim scenarijima ili u organizaciji i u saradnji sa domaćim i međunarodnim subjektima, navedenim pod c).

7.4.1. NASTAVNI PLANOVI I PROGRAMI OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA JEDINICA CIVILNE ZAŠTITE OPĆE NAMJENE

a) Teme za obuku pripadnika jedinica civilne zaštite

R.br.	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način realizacije	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.	1	1	
2.	Uloga, zadaci i način angažovanja i rada jedinica civilne zaštite opće namjene u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara	2	1	1
3.	Način ostvarivanja saradnje jedinice sa službama zaštite i spašavanja, odnosno s jedinicama specijalizirane namjene u izvršavanju zadataka iz svoje nadležnosti	2	2	
4.	Dodatni sadržaji: - Po odabiru osnivača jedinice opće namjene; - Procjena ugroženosti i sl.			
5.	ZAVRŠNA RASPRAVA - ANALIZA	1	1	
UKUPNO		6	5	1

b) Program obučavanja i osposobljavanja komandanata i jedinica opće namjene

TEMA – 1 : Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji BiH

- 1.1. Organizacijska i operativna struktura Civilne zaštite i zaštite i spašavanja;
- 1.2. Struktura civilne zaštite u Federaciji BiH:
  - 1.2.1. Federalna uprava civilne zaštite;
  - 1.2.2. Federalni štab civilne zaštite;
  - 1.2.3. Federalni operativni centar veze;
  - 1.2.4. Struktura vatrogastva u kantonu, općini/gradu.

TEMA – 2 : Uloga, zadaci, način angažovanja i rad jedinica civilne zaštite opće namjene u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara

- 2.1. Oblici pomaganja u pružanju prve medicinske pomoći;
- 2.2. Postupci u gašenju početnih i manjih požara;
- 2.3. Postupci u provođenju mjera zaštite od poplava;
- 2.4. Postupci u provođenju mjera spašavanja ugroženih ljudi iz ruševina;
- 2.5. Uvježbavanje postupaka na provođenju mjera koje se odnose na evakuaciju i zbrinjavanje ugroženih i stradalih ljudi;
- 2.6. Postupci u provođenju mjera na zaštiti i spašavanju ugroženih životinja;
- 2.7. zgradnja i održavanje skloništa i zaklona.

TEMA – 3 : Način ostvarivanja saradnje jedinica sa službama zaštite i spašavanja, odnosno jedinicama specijalizirane namjene u izvršavanju zadataka iz svoje nadležnosti

- 3.1. način saradnje i pružanje pomoći u radu služba zaštite i spašavanja, odnosno jedinicama specijalizirane namjene.

TEMA – 4 : Po posebnom planu.

7.4.2. NASTAVNI PLANOWI I PROGRAMI OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA SPECIJALIZIRANIH JEDINICA CIVILNE ZAŠTITE

a) *Teme za obuku pripadnika specijaliziranih jedinica civilne zaštite*

a.1. *Specijalizirane jedinice civilne zaštite (11)⁴*

R.br.	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način ostvarivanja	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.	1	1	
2.	Zadaci i način rada specijalizirane jedinice civilne zaštite	1	1	
3.	Način učešća jedinice u spašavanju ljudi i materijalnih dobara	1	1	
4.	Tehnička sredstva i oprema potrebna za rad jedinice	2		2
	ZAVRŠNA RASPRAVA - ANALIZA	1	1	
UKUPNO		6	4	2

b) *Program obučavanja i osposobljavanja komandanata jedinica civilne zaštite specijalizirane namjene*

TEMA – 1 : Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine

- 1.1. Organizacijska i operativna struktura civilne zaštite i zaštite i spašavanja;
1.2. Struktura civilne zaštite u Federaciji BiH:
1.2.1. *Federalna uprava civilne zaštite;*
1.2.2. *Federalni štab civilne zaštite;*
1.2.3. *Federalni operativni centar civilne zaštite;*
1.2.4. *Struktura vatrogastva u kantonu, općini/gradu.*

TEMA – 2 : Zadaci i način rada specijalizirane jedinice civilne zaštite

- 2.1. Po posebnom planu koji izrađuje starješina jedinice u saradnji sa Centrom za obuku.

⁴ Član 3., Uredbe o organizovanju federalnih specijaliziranih jedinica civilne zaštite „Službene novine Federacije BiH“, br. 77/18 i 33/21)

TEMA – 3 : Način učešća jedinice u spašavanju ljudi i materijalnih dobara

- 3.1. Po posebnom planu koji izrađuje starješina jedinice u saradnji sa Centrom za obuku.

TEMA – 4 : Tehnička sredstva i oprema potrebna za rad jedinice

- 4.1. Po posebnom planu koji izrađuje starješina jedinice u saradnji sa Centrom za obuku.

7.5. OBUČAVANJE I OSPOSOBLJAVANJE GRAĐANA

• ORGANIZATOR I NOSILAC OSPOSOBLJAVANJA

- Federalna uprava civilne zaštite:
  - Centar za obuku struktura zaštite i spašavanja - Odsjek za obuku struktura zaštite i spašavanja,
- Kantonalne uprave civilne zaštite,
- Općinske službe civilne zaštite,
  - Instruktori - predavači federalnog, kantonalnog i općinskog nivoa.

• CILJNA GRUPA:

- Stanovništvo – građani;
- Zaposleni u pravnim licima.

• PODRUČJE RADA:

Zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara

• OSPOSOBLJAVANJE ZA PROVEDBU ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA

- Obučavanje i osposobljavanje izvodi se prema izrađenim Nastavnim planovima i programima koje je verificirao (odobrio i potpisao) direktor Federalne uprave civilne zaštite;
- Nakon završene obuke i usavršavanja za ove ciljne grupe, bit će uručena pojedinačna uvjerenja o završenom programu obučavanja i osposobljavanja;
- Na osnovu pozitivnih iskustava i dobre prakse dosad provedenih oblika obučavanja i osposobljavanja Centar za obuku struktura zaštite i spašavanja priprema zajedničke Nastavne planove i programe osposobljavanja za sve operativne strukture i stanovništvo zasnovane na pedagoškim i obrazovnim načelima rada, primjenjivim za ciljane grupe polaznika obučavanja i osposobljavanja.

• MJESTO I USLOVI RADA

- Za ostvarivanje ovakvog nastavnog plana treba biti obezbijedena klasična učionica opremljena računarom, projektorom, tablom.
- Poželjna učionica kapaciteta 1+30 sjedećih mjesta;
- Nosioci obuke i osposobljavanja ove grupe je u nadležnosti Kantonalne uprave civilne zaštite, odnosno općinskih službi za civilnu zaštitu konkretnoga kantona;
- Osposobljavanje građana mogu provoditi i ustanove koje ispunjavaju tehničke i kadrovske uslove propisane zakonom i drugim propisima te imaju za to ovlaštenje Federalne (kantonalne) uprave civilne zaštite.

• CILJ I ZADACI OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA

a. Cilj programa

- Obučiti i osposobiti sve polaznike programa za njihovo uspješno učešće u pripremanju i izvođenju različitih oblika lične i uzajamne zaštite u, na, mjestu gdje žive i rade, a sve s ciljem razvijanja svjesnosti o opasnostima i mogućim oblicima zaštite i samozaštite.

b. Programski zadaci

- Upoznati polaznike s propisima u području zaštite i spašavanja;
- Upoznati ih s obavezama i zadacima odgovornih pravnih i fizičkih lica u zaštiti i spašavanju;
- Razviti kod polaznika vještine komuniciranja te drugih vještina bitnih u taktičkom djelovanju;

- Kroz vježbu naučiti polaznike koji su njihovi (približni) zadaci u konkretnim slučajevima.

- **METODE RADA I OBLICI RADA**

- Metode: usmeno izlaganje, razgovor i diskusija, metoda praktičnih radova, metoda demonstracije, vježbanje;
- Oblici: frontalni, interaktivni, grupni, rad u parovima i individualni oblik rada.

- **OČEKIVANE STRUČNE KOMPETENCIJE**

- Poznavanje lične uloge i zadataka u sprječavanju nastajanja i eskaliranja prirodnih nepogoda ili drugih nesreća;
- Pripremanje i provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja;
- Distribucija odgovarajućih uputstava o postupcima i načinima spašavanja u prirodnim i drugim nesrećama, na području odgovornosti.

- **OPIS POSLOVA**

Poslovi civilne zaštite (zaštite i spašavanja) odvijaju se koordinirano i u kontinuitetu, odnosno, po fazama:

- Preventivni poslovi: gdje se pripremaju i rade poslovi zaštite, a što podrazumijeva dobro poznavanje vlastitih obaveza i dužnosti u primjeni pravne regulative koja se odnosi na nabavku i pripremanju minimuma sredstava za ličnu zaštitu;
- Operativni poslovi: su uglavnom poslovi spašavanja kojima prethode samo kratke, brzinske pripreme: za evakuaciju stanovništva (zaposlenih), u slučaju prirodne ili druge nesreće na području gdje žive i rade, te sklanjanje i zbrinjavanje evakuisanih;
- Obučavanje i osposobljavanje: ove aktivnosti ne prestaju jer se ne zna kada i odakle se može biti ugrožen;
- Komunikacija: najznačajnija saradnja se očekuje s povjerenicima CZ i nadležnim štabovima CZ;
- Očuvanje zdravlja ljudi i okoliša: pridržavanje uvježbanih SOP-ova (postupanja u različitim situacijama) kako se ne bi ugrozilo niti sebe niti svoje najbliže srodnike, komšije, ostale zaposlene: stalno primjenjujući zaštitna sredstva i opremu što zavisi o vrsti aktivnosti i uz dosljednu primjenu radnog zakonodavstva i propisa kojima je regulisana i (zaštita na radu).

- **MATERIJALNO-TEHNIČKI USLOVI ZA IZVOĐENJE PROGRAMA**

- Centar za obuku struktura zaštite i spašavanja i tehničke poslove raspolaže klasičnim učioničkim prostorom – postavljanje po namjeni i potrebi nastave: frontalna, interaktivna, po grupama, po parovima i sl.;
- Oprema u učionici: inventar (30 + 1 mjesto), opremljena je za audio i video projekciju i praćenje nastave (PC + LCD projektor, unutrašnja konferencijska veza).

7.5.1. PLANOWI I PROGRAMI OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA GRAĐANA

a) Teme za obuku građana za ličnu i uzajamnu zaštitu

R.br.	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način realizacije	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine	1	1	
2.	Lična i uzajamna zaštita u sistemu Civilne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine	1	1	
3.	Obaveze građana na planiranju i provođenju lične i uzajamne zaštite i sadržaj te zaštite u svojoj porodici i stambenoj zgradi u kojoj žive	1	1	
4.	Učešće u zaštiti i spašavanju, prava i obaveze i način ostvarivanja tih prava	1	1	
5.	Planiranje i način nabavke sredstava i opreme potrebne za kolektivnu zaštitu u stambenim zgradama u kojima građani žive, kao i način smještaja, čuvanja, održavanja i zadržavanja tih sredstava i opreme	1	1	
6.	ZAVRŠNA RASPRAVA – ANALIZA	1	1	
U K U P N O		6	6	

b) Program realizacije za obuku građana za ličnu i uzajamnu zaštitu

TEMA – 1 : Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji BiH

- 1.1. Organizacijska i operativna formacija Civilne zaštite i zaštite i spašavanja;
- 1.2. Struktura Civilne zaštite u Federaciji BiH:
  - 1.2.1. Federalna uprava civilne zaštite;
  - 1.2.2. Federalni štab civilne zaštite;
  - 1.2.3. Federalni operativni centar civilne zaštite;
  - 1.2.4. Struktura vatrogastva u kantonu, općini/gradu.

TEMA – 2: Lična i uzajamna zaštita u sistemu civilne zaštite u Federaciji BiH

- 2.1. Pojam lične i uzajamne zaštite, način izvršenja i ciljevi izvršenja;
- 2.2. Zadaci građana na organizovanju i provođenju lične zaštite u svojoj porodici, kao i kolektivne zaštite u stambenim objektima u kojima žive.

TEMA – 3: Obaveze građana u provođenju lične i uzajamne zaštite i sadržaj te zaštite u svojoj porodici i stambenoj zgradi u kojoj žive

- 3.1. Vrsta i minimum sredstava koja su građani dužni nabaviti za potrebe svoje zaštite, zaštite svoje porodice i imovine:
  - 3.1.1. Komplet za pružanje prve medicinske pomoći,
  - 3.1.2. Dezinfekcijska sredstva i priručna sredstva za dekontaminaciju,
  - 3.1.3. Aparat za gašenje početnih požara S-6 ili minimalno sprej za gašenje početnih požara, komplet alata – lopata, kramp ili motika.

TEMA – 4: Učešće u zaštiti i spašavanju, prava i obaveze i način ostvarivanja prava koja proističu iz učestvovanja
- (član 7. i čl. 10. - 22.) Zakona o zaštiti i spašavanju

TEMA – 5: Planiranje i način nabavke sredstava i opreme potrebne za kolektivnu zaštitu u stambenim zgradama u kojima građani žive, način smještaja, čuvanja, održavanja i znavljanja tih sredstava i opreme

5.1. Vrsta i minimum sredstava za potrebe kolektivne zaštite u stambenim zgradama koje se u skladu sa zakonom nalaze u etažnom vlasništvu građana, a koje imaju dva ili više spratova, dužna su nabaviti pravna lica (upravitelj zgrade i sl.) u saradnji s općinskom službom civilne zaštite:

5.1.1. komplet alata,

5.1.2. vatrogasni aparat (jedan za svaka dva sprata, odnosno u skladu s propisima o zaštiti od požara),

5.1.3. obraditi način smještaja, čuvanja, održavanja i obnavljanja sredstava i opreme za ličnu i kolektivnu zaštitu.

c) Postupci građana u različitim situacijama - preporuke

Navesti postupke (obraditi):

- u kuhinji,
- požar u objektu i van objekta,
- na kupalištima (bazen, rijeka, jezero, more),
- u poplavama,
- u zemljotresu,
- na izletu,
- u naletu olujnog nevremena,
- u šumi i planini, i sl.

7.5.2. Obuka volontera za učestvovanje u zaštiti i spašavanju⁵

R/br	NAZIV TEMATSKE CJELINE	UBS	Način realizacije	
			T	PN
1	2	3	4	5
1.	Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.			
2.	Učestvovanje volontera u zaštiti i spašavanju, prava i obaveze i način ostvarivanja prava koja proističu iz učestvovanja.			
3.	Poslovi, zadaci i način rada u: - fazi prevencije - fazi spašavanja			
4.	Angažovanje volontera na provođenju lične i uzajamne zaštite i sadržaj te zaštite u svojoj porodici i stambenoj zgradi u kojoj živi (SOP-e u različitim situacijama)			
5.	ZAVRŠNA RASPRAVA – ANALIZA			
U K U P N O				

TEMA – 1: Sistem zaštite i spašavanja u Federaciji BiH

- 1.1. Organizacijska i operativna formacija civilne zaštite i zaštite i spašavanja;
- 1.2. Struktura civilne zaštite u Federaciji BiH:
  - 1.2.1. *Federalna uprava civilne zaštite;*
  - 1.2.2. *Federalni štab civilne zaštite;*
  - 1.2.3. *Federalni operativni centar civilne zaštite;*
  - 1.2.4. *Struktura vatrogastva u kantonu, općini/gradu.*

TEMA – 2: Učestvovanje volontera u zaštiti i spašavanju, prava i obaveze i način ostvarivanja prava koja proističu iz učešća

- 2.1. Zakonska osnova za angažovanje volontera;
- 2.2. Ugovor o volontiranju, pravna osnova za doprinose MIO/PIO.

Napomena: Ostali tematski sadržaji izvode se i pripremaju iz zakonskih odredbi, kojima se uređuje volonterski status i djelovanje.

⁵ Po posebnim programima organizatora obuke (u saradnji sa Centrom za obuku)

7.6. ZAVRŠNA RASPRAVA - ANALIZA

Po završetku izvođenja tematskih sadržaja, u završnoj raspravi učestvuju svi polaznici osposobljavanja. Interaktivnim, transparentnim i profesionalnim pristupom treba potaknuti zajedničku raspravu o pitanjima i problemima koji se stavljaju pred štab civilne zaštite, povjerenike civilne zaštite i komandu jedinica CZ (opće i specijalizirane namjene) na svim nivoima funkcionisanja civilne zaštite, u sistemu zaštite i spašavanja, kako u redovnim tako i u vanrednim situacijama, odnosno stanjima nastanka prirodne ili druge nesreće.

Poželjno je istaknuti sve dobre i one lošije strane programa obučavanja i osposobljavanja, izvući pouke u odnosu na naučene lekcije iz prethodnih ciklusa, iz međunarodne saradnje i rezultata postignutih na vježbama (u organizaciji domaćih i međunarodnih subjekata).

7.7. STIMULATIVNE MJERE

Radi dodatnog interesovanja i razvijanja takmičarskog duha u izvršavanju zadataka zaštite i spašavanja, mogu se nakon svake završene obuke ili vježbe, izabrati najistaknutiji pojedince ili grupe, te im uručiti odgovarajuća priznanja i nagrade civilne zaštite. Izbor najistaknutijih pojedinaca vršiti prilikom analiza obuke-vježbi.

Priznanja i nagrade dodjeljuju se u skladu s Uredbom o vrsti, kriterijima i postupku za dodjelu priznanja i nagrada civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj 11/20).

V - NAČIN REALIZACIJE NASTAVNIH PLANOVA I PROGRAMA

Nastavni planovi i programi utvrđeni su u poglavlju IV i realizuju se na način predviđen odredbama istog.

1. Organi nadležni za realizaciju nastavnih planova i programa

Realizaciju nastavnih planova i programa vrše sljedeći organi i to:

- 1) **Federalna uprava civilne zaštite** – realizuje obuku pripadnika štaba civilne zaštite Federacije, kantona, grada i općine, federalnih služba zaštite i spašavanja i određenih jedinica specijalizirane namjene kantona, općina i grada;
- 2) **Kantonalna uprava civilne zaštite** – realizuje obuku jedinica civilne zaštite opće i specijalizirane namjene i službi zaštite i spašavanja koje je formirao kanton, kao i određene jedinice specijalizirane namjene;
- 3) **Službe civilne zaštite općine i grada** – realizuju obuku pripadnika općinskih, odnosno gradskih služba za zaštitu i spašavanje, jedinica civilne zaštite opće i specijalizirane namjene koje formira općina odnosno grad, povjerenike civilne zaštite koje imenuje općina, odnosno grad, te stanovništvo.
- 4) **Organi državne službe** Federacije, kantona, grada i općine - realizuju obuku državnih službenika i namještenika koji se kod njih nalaze u radnom odnosu.
- 5) **Pravna lica i druge institucije** – realizuju obuku zaposlenika i pripadnika civilne zaštite organiziranih u strukturama za njihove potrebe (pripadnici jedinica civilne zaštite, povjerenici civilne zaštite i članovi štaba civilne zaštite).

2. Osnove izvođenja obuke

Obučavanje i osposobljavanje struktura vrši se kroz obradu nastavnih tema utvrđenih u nastavnom planu i programu za odgovarajuću strukturu.

Svaka tema se provodi u vidu kontinuiranih nastavnih časova predviđenih u nastavnom planu (Poglavlje IV).

Obuka i osposobljavanje izvode se na način da se obrade, prenesu i usvoje opća, specifična i specijalistička znanja, koja su važna za svaku strukturu posebno, što se prezentuje kroz teorijsku i dijelom praktičnu nastavu, u skladu s raspoloživim nastavnim sredstvima i drugim pomagalima u zavisnosti od specifičnosti svake teme koja se obrađuje.

Pri obradi svake teme polaznicima obuke će se pružiti dovoljno informacija o svim osnovnim i specifičnim zahtjevima u vršenju poslova zaštite i spašavanja iz nadležnosti strukture kojoj pripadaju.

3. Način izvođenja obuke

Izvođenje obuke može se vršiti na jedan ili više sljedećih način kao:

- razredna nastava;
- seminari (radionice);
- kursevi po specijalnostima;
- okrugli stolovi – tematske rasprave i analize;
- predavanja s težištem na praktičnoj prezentaciji;
- metodsko-pokazne vježbe;
- zajedničke vježbe uz učešće Oružanih snaga BiH, međunarodnih organizacija, nevladinih organizacija, privrednih društava i drugih subjekata,
- putem medija (prikazivanje prigodnih nastavnih filmova, video zapisa, TV spotova i drugih oblika prilagođenih posebno za obuku struktura zaštite i spašavanja).

Izbor načina obuke iz predhodnog stava svi organizatori obuke vršit će prema predmetu svake teme i struktura zaštite i spašavanja za koju se organizuje obuka.

4. Trajanje obuke, kapacitet broja polaznika i mjesto održavanja

Zavisno od vrste i stepena obučavanja, predviđeno je jednodnevno, dvodnevno i trodnevno obučavanje i osposobljavanje, odnosno 6 + 2 nastavna časova, što zavisi o kategoriji polaznika.

U planu obučavanja i osposobljavanja predviđeno je da se nakon teoretskog uvoda i razrade tema, održi i odgovarajuća (radionica), vježba na kojoj bi se utvrdila i provjerila uspješnost izvedene obuke.

Vrijeme trajanja svake teme određeno je prema obimu njenog sadržaja i vremena potrebnog da se polaznici upoznaju o svim pitanjima koja su predmet teme.

Broj polaznika za obuku svake strukture ne može biti veći od 30 polaznika, što zavisi od veličine prostora u kojem se izvodi obuka.

Obuka tokom jednog dana može za istu strukturu biti najviše do 5 (pet) nastavnih časova, što zavisi od broja tema koje se trebaju obraditi.

Mjesto održavanja obuke predstavljaju odgovarajući prostori (učionica, sala ili druga slična i odgovarajuća prostorija) u kojoj se mogu smjestiti svi planirani polaznici, s tim da se obvezno planira i poseban prostor za izvođenje vježbi (poligoni uređeni i opremljeni za izvođenje praktične obuke), ako je takav prostor neophodan isti mora biti određen na prostoru koji zadovoljava zahtjeve vježbe.

5. Rokovi

Program obučavanja i osposobljavanja štaba civilne zaštite svih nivoa vlasti (osnovni ciklus), kao i obučavanje komandanata jedinica civilne zaštite i Službi za zaštitu i spašavanje provodit će se u Centru za obuku struktura zaštite i spašavanja i tehničke poslove u Sarajevu, Vitomira Lukića 10, Stup:

- od aprila do juna i
- od septembra do decembra.

Plan obučavanja i osposobljavanja po datumima održavanja priprema Centar za obuku struktura zaštite i spašavanja i tehničke poslove (Odsjek za obuku struktura zaštite i spašavanja), a koji odobrava direktor Federalne uprave civilne zaštite.

Dogovaranje i koordiniranje termina obuka vrši Centar za obuku sa rukovodiocima kantonalnih uprave civilne zaštite.

6. Praćenje i evidencija obuke

Osnovni zadaci praćenja toka realizacije obuke i izvođenja su:

- praćenje i evidentiranje realizacije tematskih sadržaja, metoda i kvaliteta izvođenja obuke, izbora mjesta i vremena;
- vođenje zapažanja o obuci uz ocjenu stepena realizacije sadržaja obučavanja i problemima i poteškoćama koji opterećuju obuku;
- vođenje evidencije polaznika koji su prisustvovali obuci i naziv strukture zaštite i spašavanja kojoj oni pripadaju.

Organizatori obuke obavezni su pripremiti analizu izvedene obuke s prijedlozima i sugestijama za buduće izvođenje obuke iz oblasti zaštite i spašavanja. U tim analizama se obavezno naglašavaju ona znanja i spretnosti koje polaznici nisu usvojili u potrebnoj mjeri, s konkretnim razlozima.

Za sve polaznike vodi se evidencija u Centru za obuku struktura zaštite i spašavanja, te nadležni kantonalni i općinski, odnosno gradski organi nadležni za oblast civilne zaštite.

Evidencija mora sadržavati: ime i prezime polaznika, naziv pravnog lica koje upućuje polaznika na obučavanje i/li osposobljavanje, datum osposobljavanja, broj i datum uvjerenja o završenom osposobljavanju.

7. Provjeravanje znanja – evaluacija

Provjeravanje uspješnosti obuke je složen proces koji podrazumijeva procjenu cjelokupnog andragošskog ciklusa što podrazumijeva sljedeće:

- uvodna testiranja svih polaznika, prije početka nekog od oblika obučavanja i osposobljavanja, s ciljem sagledavanja nivoa znanja s koje treba otpočeti obuku,
- testiranja i praktična provjera usvajanja znanja tokom obuke i prikupljanje mišljenja i sugestija polaznika obuke,
- završna testiranja i praktično rješavanje konkretno određenih zadataka i vježbe.

Provjera stečenog znanja, utvrđuje se putem testova koje priprema instruktor-predavač, a koji će biti osnovni parametri za izdavanje uvjerenja o uspješno završenoj obuci za obavljanje određenih poslova i zadataka.

Mišljenja polaznika obuke i drugih lica uključenih u proces obuke dobit će se na osnovi anketnih pitanja (o ocjeni kvaliteta predavanja i izvođenja obuke) instruktora-predavača.

Sposobnosti praktičnog rješavanja problema, utvrđuju se vježbama i analizama u toku demonstracija u izvršavanju određenih konkretnih zadataka u zaštiti i spašavanju.

Zbog složenosti i težine kvalitetne provjere znanja polaznika obuke, uz poštivanje iskustva instruktora - predavača, potrebno je timsko sastavljanje testova i elaborata za vježbe uz uključivanje stručnjaka iz određenih oblasti zaštite i spašavanja i naučne radnike sa univerziteta i drugih nastavno-naučnih ustanova.

7. Izvještavanje o izvedenoj obuci

Nakon završene planirane obuke jedne ili više struktura zaštite i spašavanja, organizator obuke je dužan informisati nadležni organ o izvedenoj obuci, problemima koji su pratili izvođenje obuke i rezultatima postignutim izvedenom obukom s podacima o utrošenim finansijskim sredstvima.

Nakon isteka kalendarske godine o tim pitanjima informišu se slijedeći organi:

1) **Federalna uprava civilne zaštite** – Vladu Federacije BiH, s tim da se prethodno o tome upozna Federalni štab civilne zaštite;

2) **Kantonalna uprava civilne zaštite** - vladu kantona, s tim da se prethodno o tome upozna kantonalni štab civilne zaštite;

3) **Služba civilne zaštite općine odnosno grada** - općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika, s tim da se prethodno o tome upozna općinski, odnosno gradski štab civilne zaštite;

4) **Organi državne uprave** informišu:

- federalni organi uprave i upravne organizacije - Federalnu upravu civilne zaštite;
- kantonalni organi uprave i upravne organizacije - kantonalnu upravu civilne zaštite;
- općinske/gradske službe za upravu i upravne organizacije - općinsku/gradsku službu civilne zaštite.

5) **pravne osobe** –općinsku/gradsku službu civilne zaštite.

Organi uprave civilne zaštite kantona, grada i općine dužni su informisati Federalnu upravu civilne zaštite o svim obukama koje su izvršili u toku kalendarske godine.

8. Literatura i materijalna sredstva

Organizator izvođenja obuke dužan je pripremiti propise koji se odnose na predmet obuke, odgovarajuću literaturu i nastavna sredstva potrebna za izvođenje obuke, što se prilagođava temama koje su predmet obuke.

Kao nastavna sredstva mogu se koristiti izvorni materijalni ili kopije, dijagrami, slike, slajdovi, tonski ili video zapisi, s tim da se vodi računa o tome da nisu oštećeni i da su upotrebljivi.

U zavisnosti od vrste teme može se organizovati priprema i štampa određenih priručnika, skripti, brošura ili drugog sličnog materijala koji bi se koristili za izvođenje obuke.

Svi polaznici osposobljavanja dobit će radne materijale prije samog početka osposobljavanja. Radne materijale i odgovarajuću literaturu (pravnu i/li stručnu), priprema nosiocu osposobljavanja.

9. Predavači - instruktori

Za predavače-instruktoze obuke mogu se angažovati lica koja imaju „certifikat“ obuke instruktora zaštite i spašavanja kojeg je izdala Federalna uprava civilne zaštite, čiju evidenciju vodi ta uprava, kao i istaknuti su stručnjaci visoke stručne spreme iz određene oblasti, koji poznaju obrađivanu materiju što je predmet teme.

Organizator obuke dužan je uvijek izvršiti odgovarajuće pripreme za izvođenje obuke koje obuhvataju posebno slijedeće zadatke: organizovati pripremu instruktora-predavača za temu koja je predmet obuke i odobriti podsjetnik za rad (check lista), odrediti i obezbijediti nastavna sredstva potrebna za izvođenje obuke, te odrediti mjesto i vrijeme izvođenja obuke.

Osim toga, potrebno je odrediti/odobriti metode obuke koje će se koristiti za izvođenje svake tematske cjeline koja je predmet obuke, kao što su:

- prezentacija (usmena i pisana);
- razgovor;
- demonstracija,
- proučavanje primjera;
- praktičan rad – vježba;
- analiza.

10. Finansiranje obuke

Federalna uprava civilne zaštite osigurava smještaj i ishranu u prostorijama Centra za obuku.

Direktor Federalne uprave civilne zaštite, posebnom će odlukom osiguravati polaznicima obučavanja i osposobljavanja, besplatan smještaj i ishranu.

U skladu s odredbama člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju, finansijska sredstva za realizaciju nastavnih planova i programa osiguravaju organi i pravna lica iz tačke 1., ovoga poglavlja, svaki za obuku za koju je nadležan.

11. Uvjerenje

Federalna uprava civilne zaštite će polaznicima programa osposobljavanja izdati uvjerenje o pohađanju i/ili osposobljenosti za djelovanje u sistemu zaštite i spašavanja, u prirodnim i drugim nesrećama. Uvjerenja će se uručivati po završenom osposobljavanju.

Obrazac uvjerenja propisuje Federalna uprava civilne zaštite.

VI – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Realizacija ovih nastavnih planova i programa obuke struktura zaštite i spašavanja izvršit će se u periodu od maja 2025. do kraja 2026. godine.

Ovaj nastavni plan i program stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 06-40-5-16/2025

Sarajevo, 30.06.2025. godine

Povremeno postavljeni

DIREKTOR

Aldin Brašnjić

PCL XL error
Warning:

IllegalMediaType